บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาตำรา เอกสาร หลักทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้เหตุผลการตัดสินใจเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย อำเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม ในปี 2552 ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
2. แนวคิดว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น
3.แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง
4. แนวคิดเกี่ยวกับการวัดความคิดเห็น
5. ทฤษฎีเกี่ยวกับเรียนรู้
6. แนวคิดเกี่ยวกับการวัดความรู้
7. แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ
8. บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1. แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

ตามหลักรัฐศาสตร์ได้จัดระเบียบการปกครองโดยอาศัยหลักการใช้อำนาจการปกครองโดยแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ หลักการรวมอำนาจ หลักการแบ่งอำนาจ และหลักการกระจายอำนาจ ส่วนการจะให้อำนาจแก่หลักการใดมากกว่ากันก็ขึ้นอยู่กับประวัติศาสตร์ความเป็นมาในอดีตและสภาพแวดล้อมทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองในชาติหรือรัฐนั้น(วิญญู อังคณารักษ์ 2544: 16-17) การกระจายอำนาจแบ่งออกได้เป็น การกระจายอำนาจทางการบริหาร (Administrative Decentralization) กับการกระจายอำนาจทางการเมือง (Political Decentralization) ซึ่งทั้งสองส่วนมี ความแตกต่างกันแต่ก็สัมพันธ์กันอยู่ กระจายอำนาจทางการบริหาร เป็นการโอนอำนาจหน้าที่ออกไปจากศูนย์กลางอำนาจ บริหารในส่วนกลาง ให้แก่หน่วยงานระดับรองๆ ลงไป ทั้งภายในองค์การเดียวกัน (กระทรวง,กรม) หรือไปสู่หน่วยงานในภูมิภาคในรูปของ

การมอบอำนาจ (Delegation) หรือการแบ่งอำนาจจาก หน่วยงานในส่วนกลางก็ตาม การกระจายอำนาจทางการเมือง เป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจและการดำเนินการ จากส่วนกลางในบางกิจกรรมไปยังหน่วยการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น โดยที่หน่วยการปกครองตนเองจะมีความเป็นอิสระมากในการตัดสินใจและดำเนินการในกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ แต่มิได้แยกอิสระไปจากอำนาจของรัฐบาลในส่วนกลาง อย่างเด็ดขาด ยังอยู่ภายใต้การกำกับดูแลจากส่วนกลาง เพียงแต่มีโครงสร้างที่ผู้บริหารมาจากการ เลือกตั้งของคนในท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่และความเป็นอิสระในการตัดสินใจการกระจายอำนาจ เป็นหลักการหนึ่งของการจัดระเบียบการปกครองประเทศ โดยมีหลักการสำคัญ คือ เป็นการโอนอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการเองโดยอิสระพอสมควร ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายการกระจายอำนาจทำให้เกิดการจัดระเบียบ การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลถือได้ว่าเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ตามแนวความคิดของการกระจายอำนาจการปกครอง การกระจายอำนาจ เป็นหลักการหนึ่งของการจัดระเบียบการปกครองประเทศ โดยมีหลักการสำคัญ คือ เป็นการโอนอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการเองโดยอิสระพอสมควร ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายการกระจายอำนาจทำให้เกิดการจัดระเบียบ การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลถือ ได้ว่าเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ตามแนวความคิดของการกระจายอำนาจการปกครอง

1.1 ความหมายของการกระจายอำนาจ

ในเรื่องการกระจายอำนาจ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและความสำคัญไว้ ดังนี้

ชำนาญ ยุวบูรณ์ (2537 : 66) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจไว้ตามแนวคิดทฤษฎีดั้งเดิม และแนวทฤษฎีสมัยใหม่ กล่าวคือ แนวทางทฤษฎีดั้งเดิมได้ให้ความหมาย 2 ลักษณะ คือ

การกระจายอำนาจตามอาณาเขต (Decentralization by Territory) หมายถึง การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดทำกิจกรรมหรือบริการสาธารณะภายในเขตของแต่ละท้องถิ่น และท้องถิ่นมีอิสระบางประการในการปกครองตนเอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การกระจายอำนาจตามกิจการ (Decentralization by Function) หมายถึง การมอบอำนาจให้องค์การสาธารณะจัดทำกิจการประเภทใดประเภทหนึ่ง เพื่อให้มีความอิสระในการดำเนินการให้เหมาะสมแก่เทคนิคของงานนั้น แนวทฤษฎีใหม่เห็นว่าการที่จะพิจารณาว่าเป็นการรวมอำนาจหรือกระจายอำนาจ ควรพิจารณาว่าอำนาจที่จะวินิจฉัยชี้ขาดอยู่กับองค์การปกครองเดียวหรือหลายองค์การปกครอง ถ้ารวมอยู่ในองค์การปกครองเดียวเรียกว่า การรวมอำนาจ แต่ถ้าอำนาจนี้ตกอยู่กับหลายองค์การ เรียกองค์การเหล่านั้นว่าองค์การกระจายอำนาจ แนวทฤษฎีนี้ไม่เห็นด้วยที่จะแยกความหมายของการกระจายอำนาจออกเป็นการกระจายอำนาจตามอาณาเขต และกระอำนาจตามกิจการ เพราะการพิจารณาว่ากระจายอำนาจหรือไม่ ควรพิจารณาว่าองค์การนั้นมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดหรือไม่

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539 : 1-4) ได้ให้ความหมายการกระจายอำนาจ หมายถึง การที่รัฐมอบอำนาจหน้าที่ในการบริหารหรือกิจการบางอย่างให้องค์การปกครองหรือสถาบันของรัฐไปกระทำ หรือดำเนินการ โดยอยู่ในการควบคุมดูแลของรัฐ หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าการกระจายอำนาจ หมายถึงการที่ส่วนกลางโอนหรือกระจายอำนาจปกครองบางส่วนไปให้ประชาชนในท้องถิ่นปกครองตนเอง โดยส่วนกลางเพียงแต่คอยควบคุมมิให้ออกนอกเขตพื้นที่กฎหมายกำหนดไว้

ธเนศวร์ เจริญเมือง (2537 : 59) ได้ให้ความหมาย การกระจายอำนาจ หมายถึง ระบบการบริหารประเทศที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นต่างๆ มีอำนาจในการจัดการดูแลกิจการ หลายด้าน ของตนเอง ไม่ใช่ ปล่อยให้รัฐบาลกลางรวมศูนย์อำนาจในการจัดการกิจการแทบทุกอย่างของท้องถิ่น

โกวิทย์ พวงงาม (2543 : 28) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจว่า คือ การโอนกิจการบริการสาธารณะบางเรื่องจากรัฐหรือองค์การปกครองส่วนกลาง ไปให้ชุมชนซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นต่างๆ ของประเทศหรือหน่วยงานบางหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำอย่างเป็นอิสระจากองค์กรปกครองส่วนกลาง ดั้งนั้นเห็นว่า การกระจายอำนาจ มี 2 รูปแบบ ดังนี้

1. การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นหรือการกระจายอำนาจตามอาณาเขต หมายถึง การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดทำกิจการหรือบริการสาธารณะบางเรื่อง ภายในเขตของแต่ละท้องถิ่น และท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเองพอสมควร

2. การกระจายอำนาจตามบริการหรือการกระจายอำนาจทางเทคนิค หมายถึง การโอนกิจการบริการสาธารณะบางกิจการของรัฐ หรือองค์การปกครองส่วนกลาง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ไปให้หน่วยงานบางหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำแยกต่างหากและอย่างอิสระโดยปกติแล้วจะ
เป็นกิจการซึ่งการจัดทำต้องอาศัยความรู้ความชำนาญทางเทคโนโลยีแขนงใดแขนงหนึ่งเป็น
พิเศษ เช่น การสื่อสาร วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ การผลิตกระแสไฟฟ้า เป็นต้น

ชนัญธิดา ประโยชริด (2547 : 11) ได้ให้ความหมายการกระจายอำนาจ
หมายถึง การแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง โดยมอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไป
บริหารจัดการสาธารณะต่างๆ เพื่อประชาชนด้วยการปกครองอย่างมีอำนาจอิสระในการ
ปฏิบัติหน้าที่อย่างเพียงพอ มิใช่เป็นการมอบอำนาจให้ปฏิบัติหน้าที่แทนเหมือนอย่างการ
มอบอำนาจจากส่วนกลางให้ส่วนภูมิภาค

สุกัญญา กำจร (2551 : 15) สรุปความสำคัญของการกระจายอำนาจ ว่ามี
ความสำคัญ 4 ประการ คือ มีความเป็นนิติบุคคลมีอำนาจอิสระในการบริหารงาน ประชาชน
ในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการเลือกผู้บริหารและมีงบประมาณของตนเองซึ่งทั้ง 4 ประการนี้
จะทำให้การกระจายอำนาจเป็นด้วยความสมบูรณ์แบบและตอบสนองความต้องการของ
ประชาชนได้อย่างทั่วถึง

วิญญู อังคณารักษ์ (2544: 20-22) หลักการแบ่งมอบอำนาจการปกครอง
หมายถึงหลักการบริหารราชการที่ส่วนกลางได้จัดแบ่งและมอบอำนาจวินิจฉัยสั่งการ
บางส่วนไปให้แก่เจ้าหน้าที่หน่วยการบริหารราชการส่วนกลางที่เป็นตัวแทนซึ่งได้ส่งออก
ไปประจำอยู่ในเขตการปกครองส่วนภูมิภาคต่างๆของประเทศดำเนินการวินิจฉัยสั่งการใน
กิจการบางอย่างอันมิได้เกี่ยวกับประโยชน์ส่วนได้เสียส่วนรวมได้เองตามระเบียบแบบแผน
ที่ส่วนกลางกำหนดหลักการกระจายอำนาจการปกครอง เป็นวิธีที่รัฐมอบอำนาจปกครอง
บางส่วนให้แก่องค์การอื่นที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง ไป
จัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยมีอิสระตามสมควร ไม่ต้องขึ้นอยู่ในการบังคับบัญชา
เพียงแต่ขึ้นอยู่กับหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางเท่านั้นตามหลักการในการปกครอง
ประเทศหรือการบริหารประเทศ รัฐบาลย่อมเป็นศูนย์กลางแห่งอำนาจ แต่การที่จะบริหาร
ประเทศให้มีความมั่นคงทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมและสามารถดูแล
ประชาชนได้อย่างทั่วถึง รัฐบาลจะต้องใช้หลักการและแนวความคิดในการกระจายอำนาจ
รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองด้วย

หลักการทั่วไปในการจัดระเบียบการปกครองประเทศ หรือการจัดระเบียบ
บริหารราชการแผ่นดินนั้น สำหรับรูปแบบรัฐเดี่ยวมักนิยมใช้หลักการจัดระเบียบการ
ปกครองประเทศ 3หลัก คือ หลักการรวมอำนาจการปกครอง (Centralization) หลักการ

อำนาจการปกครอง และ หลักการกระจายอำนาจการปกครอง ซึ่งจะมีหลักการที่ขึ้นอยู่กับวิธีการและขีดความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นกับส่วนกลางที่อาจมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันหรือให้อิสระกับหน่วยการปกครองท้องถิ่นมาก โดยส่วนมากทำหน้าที่ควบคุมดูแลเท่านั้น

วิวัฒนาการของการบริหารราชการแผ่นดินประเทศต่างๆ อาจมีแตกต่างกันไปทั้งในทางรวมอำนาจเข้าไว้ในส่วนกลางมากขึ้น หรือกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นมากขึ้น แล้วแต่สถานการณ์ของประเทศนั้นๆ ทั้งสถานการณ์ทางการเมือง ความรู้ความสามารถของประชาชนในการปกครองตนเองหลักการรวมอำนาจการปกครอง หมายถึง หลักการจัดวางระเบียบบริหารราชการแผ่นดินโดยรวมอำนาจในการปกครองไว้ให้แก่หน่วยงานการบริหารราชการส่วนกลาง อันได้แก่กระทรวง ทบวง กรม หรือทบวงการเมืองต่างๆ ของรัฐและมีเจ้าหน้าที่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางโดยให้ขึ้นต่อกันตามลำดับชั้นการบังคับบัญชา ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการปกครองตลอดทั่วทั้งอาณาเขตของประเทศ มีลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. มีการรวมกำลังทหารและกำลังตำรวจให้ขึ้นต่อส่วนกลาง
2. มีการรวมอำนาจในการวินิจฉัยสั่งการไว้ในส่วนกลาง หรือเป็นการมอบอำนาจวินิจฉัยสั่งการขั้นสุดท้ายในการอนุมัติ ระงับ หรือแก้ไข เพิกถอนการกระทำต่างๆ ไว้แก่หน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง
3. มีการลำดับขั้นการบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ลดหลั่นกันไป

หลักการกระจายอำนาจ

โกวิทย์ พวงงาม (2550: 45) หลักการกระจายอำนาจควรมีหลักการดังนี้

1. ให้มีการกระจายอำนาจ วินิจฉัย สั่งการ และการบริหารลงไปยังหน่วยซึ่งรับผิดชอบบริการใกล้ชิดประชาชนให้มากที่สุด
2. ผู้รับมอบอำนาจต้องมีความพร้อมในการรับหน้าที่ ความรับผิดชอบและอำนาจที่มากขึ้น โดยผู้กระจายอำนาจต้องให้ความสนับสนุนอย่างเพียงพอ
3. ต้องสร้างดุลภาพระหว่างหน้าที่ความรับผิดชอบกับอำนาจหน้าที่เพิ่มขึ้น
4. การกระจายอำนาจต้องเป็นไปเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในด้านประสิทธิภาพประสิทธิผล และบรรยากาศของการทำงานและก่อประโยชน์ต่อประชาชนและสังคม โดยส่วนรวม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

5. การกระจายอำนาจต้องเป็นไปโดยมีเป้าหมายที่ชัดเจนที่ประเมินได้ และต้องมีการตระตรียมขั้นตอนให้เป็นระบบเพียงพอก่อนดำเนินการ

สรุปได้ว่า การกระจายอำนาจมีความสำคัญต่อการปกครองท้องถิ่น เป็นรากฐานของการปกครองแบบประชาธิปไตย มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ และสังคม ในด้านการพัฒนาชนบท ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองโดยอิสระพอสมควร และเป็นการถ่ายโอนอำนาจจากการบริหารส่วนกลางไปให้องค์การในท้องถิ่นได้มีโอกาสในการบริหารจัดการตนเอง และจัดบริการสาธารณะต่างๆ เพื่อประชาชน โดยผู้มีหน้าที่ ที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน ดำเนินงานภายใต้กรอบของกฎหมาย และตามความต้องการของประชาชนของแต่ละท้องถิ่น ภายใต้การควบคุมดูแลจากรัฐบาลกลางตามมาตรฐานที่ตั้งไว้

1.2 การกระจายอำนาจการปกครอง

ประยูร กาญจนดุล,(2543: 42)หลักการกระจายอำนาจปกครอง หมายถึง การกระจายอำนาจในทางการปกครองประเทศจากส่วนกลางบางอย่างโอนไปให้ประชาชนในท้องถิ่นฝึกหัดทำซึ่งถือว่าเป็นการปกครองท้องถิ่นของตนเอง

ประทาน คงฤทธิ์ศึกษากร (2543: 7-8) ได้ให้ความหมายถึงการกระจายอำนาจการปกครอง คือ การแบ่งอำนาจการปกครองที่เรียกว่า Decentralization และการมอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง(Devolution) หมายความว่า การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเองนี้ มีหลักการสำคัญที่ว่าจะต้องเป็นการมอบอำนาจให้ทั้งอำนาจการเมือง และอำนาจในการบริหารหลักการสำคัญของการมอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง จะต้องประกอบไปด้วย

หลักการดังนี้

1. ต้องให้องค์กรที่ได้รับการกระจายอำนาจนั้นให้มีการเลือกตั้ง เพื่อให้คนในท้องถิ่น ได้เข้าไปมีส่วนร่วม เป็นฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารของท้องถิ่น

2. ต้องให้มีองค์กรในการบริหาร หรือการปกครองท้องถิ่นเกิดขึ้นโดยต้องมีสภาพเป็นนิติบุคคล เพื่อการดำเนินงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย

3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ ควรเป็นอิสระ หรือสิทธิในการปกครองตนเอง

4. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ ควรจะต้องมีอำนาจในการดำเนินตามข้อบัญญัติเพื่อการดำเนินงานและควบคุมให้มีการปฏิบัติตามข้อบัญญัตินั้นๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

5. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ ควรมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้โดยชอบด้วยกฎหมาย และเป็นไปตามการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลางเพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้

6. ภายในการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ จะต้องมีอำนาจในการปกครองบังคับบัญชา คือการมีอำนาจในการจัดหาตัวบุคคลเข้าดำเนินการปกครองท้องถิ่นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น

7. องค์กรนั้นจะต้องมีอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบภายในอาณาเขตที่กำหนดขึ้นโดยรัฐบาลกลาง

ชนัญธิดา ประโยชริด (2547 : 13) สรุปความสำคัญของ การกระจายอำนาจการปกครองทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจอิสระจากส่วนกลางภายใต้ขอบเขตของกฎหมายทั้งการเมืองและการบริหารในการกำหนดนโยบายและการบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายหรือความต้องการของตนเอง โดยมีองค์กรของประชาชนในท้องถิ่นซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล แยกออกจากรัฐบาลกลาง เป็นผู้ดำเนินการ มีงบประมาณ มีรายได้ ทรัพย์สินและบุคลากรเป็นของตนเอง และคณะผู้บริหารจัดการมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ การกระจายอำนาจการปกครองดังกล่าวก่อให้เกิดรูปแบบการปกครองที่เรียกว่า การปกครองท้องถิ่นมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์กรของประชาชนเป็นผู้ดำเนินงาน เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

ลิขิต ธีรเวคิน(2525 : 5) การกระจายอำนาจการปกครองทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจอิสระจากส่วนกลาง ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายทั้งทางการเมืองและการบริหาร การกระจายอำนาจมีหลักสำคัญ 4 ประการ คือ มีความเป็นนิติบุคคล มีอำนาจอิสระในการบริหารงาน ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการเลือกผู้บริหาร และมีงบประมาณเป็นของตนเอง

โกวิทย์ พวงงาม (2550 :45-46) ลักษณะสำคัญของหลักการกระจายอำนาจการปกครอง ดังต่อไปนี้

1. มีการจัดตั้งองค์กรขึ้นเป็นนิติบุคคลเพิ่มขึ้นจากส่วนกลาง มีหน้าที่งบประมาณ และทรัพย์สินเป็นของตนเอง ไม่ขึ้นตรงต่อการบริหารส่วนกลาง

2. มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างใกล้ชิด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3. มีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองได้ตามสมควร คือมีอำนาจวินิจฉัยและดำเนินการได้เองด้วยงบประมาณและหน้าที่ของตนเอง

4.มีงบประมาณและรายได้เป็นของท้องถิ่น ตามหลักการกระจายอำนาจ

5. มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่เป็นของท้องถิ่นตนเอง

ประยูร กาญจนคุล (2543: 45-46) ลักษณะสำคัญของหลักการกระจายอำนาจปกครองให้แก่ท้องถิ่นลักษณะสำคัญของหลักการกระจายอำนาจปกครองให้แก่ท้องถิ่น มีลักษณะสำคัญๆดังนี้

1. มีการจัดตั้งองค์กรขึ้นเป็นนิติบุคคลเพิ่มขึ้นจากส่วนกลาง หน่วยการปกครองท้องถิ่นเหล่านี้มี หน้าที่ งบประมาณ และทรัพย์สินเป็นของตนเองต่างหาก และไม่ขึ้นตรงต่อหน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง สำหรับส่วนกลางเพียงแต่ควบคุมดูแลให้ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น

2. มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน การเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมด หรือบางส่วนเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองให้แก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง

3. มีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองได้ตามสมควร การกระจายอำนาจปกครองนั้นต้องกำหนดให้หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจอิสระในการบริหารงานหรือจัดทำกิจการที่ได้รับมอบหมายได้เองพอสมควร คือ มีอำนาจวินิจฉัยและดำเนินการได้เองด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของตนเอง

4. มีงบประมาณและรายได้เป็นของท้องถิ่น ตามหลักการกระจายอำนาจปกครองนั้นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีงบประมาณของตนเอง ซึ่งแยกต่างหากจากส่วนกลางโดยมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมต่างๆ และทรัพย์สินตลอดจนเงินอุดหนุน (ถ้ามี)เพื่อจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่างๆ

5. มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่เป็นของท้องถิ่นของตนเอง นอกจากจะมีงบประมาณแยกออกเป็นสัดส่วนของตนเองแล้ว การกระจายอำนาจปกครองนั้นจะต้องมีหน้าที่อันเป็นพนักงานของตนเองเป็นส่วนใหญ่หรือทั้งหมด เจ้าหน้าที่เหล่านี้มิได้สังกัดกระทรวง ทบวง ในส่วนกลางโดยตรงแต่เป็นเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นแต่ละแห่งสรุป แนวคิดการกระจายอำนาจถือได้ว่าเป็นการโอนอำนาจจากส่วนกลางมาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตัดสินใจในการปฏิบัติงานด้วยตนเอง อีกทั้งเสริมสร้างอำนาจในการบริหารจัดการงานท้องถิ่นให้รวดเร็วยิ่งขึ้น สำหรับการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดการกระจายอำนาจมาศึกษา เพื่อต้องการทราบถึงผลกระทบของการ กระจายอำนาจต่อการบริหารงานบุคคลของเทศบาลนครเชียงใหม่ว่ามีผลกระทบในด้านใดบ้าง

สรุปการกระจายอำนาจปกครอง เป็นการกระจายอำนาจในทางการปกครองประเทศจากส่วนกลางบางอย่างโอนไปให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการเลือกผู้บริหาร องค์กรเป็นนิติบุคคล มีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองตามสมควร มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของท้องถิ่นและมีงบประมาณเป็นของตนเอง

2. แนวคิดด้วยการปกครองท้องถิ่น

แนวคิดและทฤษฎีการปกครองท้องถิ่นถือเป็นรากฐานสำคัญในการบริหารประเทศตามหลักระบอบประชาธิปไตย ซึ่งถือว่าประชาชนเป็นส่วนสำคัญในการดูแลและปกครองตนเอง

2.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายหรือคำนิยามไว้แตกต่างกัน แต่ส่วนใหญ่แล้วความหมายหรือคำนิยามเหล่านั้น ต่างมีหลักเกณฑ์ที่คล้ายคลึงกันจะต่างกันก็คือสำนวนและรายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งสามารถพิจารณาได้ ดังนี้

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2525 : 7) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นหน่วยงานการปกครองซึ่งรัฐ ได้จัดตั้งขึ้นให้อำนาจปกครองตนเอง มีสิทธิ ตามกฎหมายและมีองค์กรที่จำเป็นในการปกครองเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ

ทวี พันธุวาสิฏฐ์ (2537 : 108) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึงการปกครองตนเองของชุมชนที่มีองค์กรเกิดขึ้น ทำหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่กำหนด มีอำนาจในการบริหารมีอำนาจในการวินิจฉัยตัดสินใจและมีสภาของท้องถิ่นเป็นองค์กรที่สำคัญ

พรชัย เทพปัญญา และคณะ (2537 : 1) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่นคือ อำนาจหน้าที่ ที่จะกำหนด และการบริหารกิจการภายในเขตพื้นที่ที่กำหนด และขนาดของพื้นที่ที่ว่านี้อยู่ภายในประเทศ และมีขนาดเล็กกว่าประเทศ และยังอธิบายเพิ่มเติมอีกว่าการปกครองท้องถิ่นคือ การบริหารงานทางการเมืองของหน่วยย่อยทางพื้นที่ และประชากรของประเทศซึ่งมีขนาดเล็กที่สุด

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สมพงษ์ เกษมสิน (2537 : 104) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง ส่วนการปกครองของประเทศหรือรัฐซึ่งมีหน้าที่สำคัญที่รับผิดชอบการดำเนินงานในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับประชาชนในท้องที่หรือในขอบเขตใดแห่งหนึ่งโดยเฉพาะเป็นการสมควรที่จะมอบเรื่องดังกล่าวให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหาร โดยมีฐานะเป็นรองจากการบริหารของรัฐบาลในส่วนกลาง

ลิขิต ธีรเวคิน (2546 : 386) ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่นว่า เป็นการปกครองโดยวิธีการซึ่งหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งผู้ทำหน้าที่ปกครองโดยอิสระและได้รับอำนาจโดยอิสระ โดยรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยงานการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง แต่การปกครองท้องถิ่นยังอยู่ภายใต้บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ มิใช่ว่ากลายเป็นรัฐอธิปัตย์ไป

ธเนศวร์ เจริญเมือง (2537 : 38-49) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่นแบ่งออกเป็น 4 ประเด็นใหญ่ ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างการปกครองกับระบอบประชาธิปไตยการปกครองท้องถิ่นสร้างค่านิยมระบอบประชาธิปไตยที่สำคัญ 2 อย่าง คือ ความชอบธรรมของเหตุผลของแต่ละคนและความจำเป็นที่จะต้องคัดเลือกเหตุผลเหล่านั้นว่าอันไหนมีความเหมาะสมมากที่สุด

2. ที่มาของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีที่มา 3 ทาง คือโดยการสืบสายโลหิต โดยการแต่งตั้งจากรัฐบาลกลาง โดยการเลือกตั้งจากประชาชน

3. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับชุมชนและระดับประเทศ การปกครองท้องถิ่นเป็นแบบประชาธิปไตยโดยพื้นฐาน ผู้นำท้องถิ่นควรมาจากการเลือกตั้ง การปกครองท้องถิ่นเช่นนี้จะมีบทบาทสนับสนุนการปกครองแบบประชาธิปไตยระดับชาติ

4. การปกครองท้องถิ่นในมติเศรษฐศาสตร์ ระบบการปกครองท้องถิ่นใดที่สามารถเสนอทางเลือกให้ประชาชนผู้บริโภคได้อย่างกว้างขวางกว่าและเสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่าย่อมได้รับความนิยม

ชยาวุธ จันทร เยาวลักษณ์ กุลพาณิช และชุลีพร เดชขำ (2543 : 3-4) กล่าวว่า ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช เป็นระบอบประชาธิปไตย เมื่อปี พ.ศ. 2475แต่รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย เริ่มมีครั้งแรก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เมื่อปี พ.ศ. 2440 ซึ่งมีมาก่อนการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองถึง 35 ปี และตรงกับสมัย รัชกาลที่ 5

ประหยัด หงส์ทองคำ (2546 : 10-12) อธิบายถึงหลักการปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้ ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองของชุมชนหนึ่งซึ่งชุมชน เหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านต่างๆ

2.การปกครองชุมชนที่เรียกว่า การปกครองท้องถิ่นนั้น องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายจะต้องมีสิทธิตามกฎหมายที่จะ ดำเนินการปกครองตนเอง

4. มีองค์การที่มีความจำเป็นในการปกครองตนเอง ลักษณะที่จำเป็นในการ ปกครองตนเองของท้องถิ่นมี 2 ฝ่าย คือ องค์การฝ่ายบริหารและองค์การฝ่ายนิติบัญญัติ

5. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในท้องถิ่น ซึ่งถือว่า เป็นปัจจัยสำคัญในการปกครองท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชน ในท้องถิ่นนั้นเอง

สรุป การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองท้องถิ่นที่อยู่ภายในหน่วยงาน การปกครองระดับประเทศ ในประเทศที่เป็นรัฐเดี่ยวและอยู่ต่ำกว่าหน่วยการปกครองระดับ มลรัฐในประเทศที่เป็นรัฐรวม โดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยการปกครองดังกล่าวมีความ รับผิดชอบขั้นต้นต่อท้องถิ่นของตน และได้รับการรับรองให้มีอำนาจหน้าที่ที่จะใช้ดุลย พินิจในเรื่องสำคัญๆ ได้ โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากรัฐบาลกลางหรือมลรัฐซึ่งเป็น ผู้ให้กำเนิด หรือจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ดังนั้น จึงอาจกล่าวในแง่ประชาธิปไตย ว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน อย่างแท้จริง

2.2 วัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น

พรชัย เทพปัญญา และคณะ(2537 : 5-7) การปกครองส่วนท้องถิ่นมี วัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการ

1. เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้บริการซึ่งบุคคลหรือเอกชนไม่สามารถจัดทำให้ได้ หรือไม่อยู่ในฐานะที่จะจัดหาให้ได้ ในลักษณะเช่นนี้รัฐบาลหรือหน่วยการปกครองท้องถิ่น

จะจัดบริการให้ เช่น ได้รับความคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้รับสวัสดิการและได้รับความสะดวกในการดำเนินชีวิต

2. เพื่อปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับความขัดแย้ง เนื่องจากการดำเนินชีวิตของบุคคลอาจจะเกิดการขัดแย้งกันเพราะความคิดเห็น และผลประโยชน์แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะมีการอภิปรายถกเถียงกันอย่างมีเหตุผล หรือมีการโต้แย้งกันอย่างรุนแรง หรืออาจมีการติดสินบนหรือมีการต่อสู้กัน กรณีเช่นนี้รัฐบาลหรือหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องเข้ามาแก้ปัญหา โดยการเป็นผู้วางกฎเกณฑ์ควบคุมการขัดแย้ง เป็นผู้ประนีประนอมหรือแบ่งผลประโยชน์หรือผู้ตัดสินข้อพิพาท ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะต้องเชื่อฟังและยอมรับคำตัดสินนั้น

3. เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระและการเป็นตัวแทนของแต่ละส่วนของประเทศการจัดตั้งหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยวัตถุประสงค์ที่จะแบ่งเบาภาระของส่วนกลางให้ท้องถิ่นจัดการปกครองกันเอง เพื่อเป็นการฝึกหัดการปกครองตนเอง สำหรับประเทศที่ยังไม่พัฒนาแต่สำหรับประเทศที่พัฒนาแล้วนั้น ถือว่าการปกครองท้องถิ่นจะเป็นตัวแทนของประเทศส่วนหนึ่งในการสร้างความเจริญให้แก่ประเทศ เช่น ชาวอเมริกามีความเห็นว่า การปกครองท้องถิ่น จะเป็นส่วนช่วยเสริมสร้างชีวิตที่เป็นประชาธิปไตย หรือ แม้แต่ในสาธารณรัฐประชาชนจีนและรัสเซียก็คาดหวังไว้เช่นเดียวกันแต่อาจจะดำเนินการแตกต่างกันเท่านั้น

โกวิทย์ พวงงาม (2550 : 14) ได้เสนอความคิดเห็นกับวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น ไว้ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ในด้านการเงินบุคลากร ตลอดจนระยะเวลาที่ใช้ดำเนินการให้บริการชุมชน และทำให้เกิดการประหยัด

2. การปกครองท้องถิ่นเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพราะความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกัน

3. เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยประชาชน โดยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ทั้งในบทบาทของฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วิทยานิพนธ์ งานวิจัย

2.3 ลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

โกวิทย์ พวงงาม (2550 : 16) ลักษณะสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยต้องมีองค์ประกอบ 5 ประการดังนี้

1. เป็นองค์กรในชุมชนที่มีขอบเขตพื้นที่ปกครองที่กำหนดไว้แน่นนอน

2.มีสถานภาพเป็นนิติบุคคล ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย หรือกฎหมายรับรองสถานะความเป็นท้องถิ่น

3. มีอิสระในการดำเนินกิจกรรมและสมารถใช้ดุลพินิจของงตนเองในการวินิจฉัยและกำหนดนโยบายภายใต้ควบคุมของรัฐ

4. มีการจัดองค์กรเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายผู้บริหารท้องถิ่น และฝ่ายสภาท้องถิ่น หรือจัดในรูปแบบอื่น

5. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นโดยเลือกตั้งคณะผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมและติดตาม ตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองท้องถิ่น

2.4 ประโยชน์ของการปกครองท้องถิ่น

พรชัย เทพปัญญา และคณะ(2537 : 15) ประโยชน์ของการปกครองท้องถิ่นเป็นประโยชน์ในการพัฒนาสังคม จะต้องกระทำทั้งสามด้าน คือ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมือง การปกครองท้องถิ่นมีส่วนช่วยพัฒนาสังคมมาก ในด้านการเมืองตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ส่วนด้านสังคมและเศรษฐกิจนั้นการปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองที่สนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นประชาชนต้องการอะไร ก็จะทำโครงการพัฒนาขึ้นไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เช่น การบริการสังคม หรือด้านเศรษฐกิจ เช่น การจัดตลาดในชุมชน เป็นต้น โดยคนในท้องถิ่นได้ร่วมกันเสียสละเอื้อเฟื้อต่อสังคมภายใต้การชี้แนะและการให้ความช่วยเหลือจากส่วนกลาง ก็จะทำให้มาตรฐานการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่นดีขึ้น อีกทั้งบ้านเมืองก็เจริญก้าวหน้าตามไปด้วย

2.5 บทบาทการปกครองท้องถิ่น

ธเนศวร์ เจริญเมือง(2540) บทบาทการปกครองท้องถิ่นก่อให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยทั้งระดับชุมชนและระดับประเทศแนวคิดต่อการปกครองท้องถิ่นที่มีความเห็นต่างกันอยู่บ้าง นั่นก็คือ การมองว่าการปกครองท้องถิ่นไม่มีลักษณะเป็นประชาธิปไตย เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการปกครองในระดับชาติ ซึ่งก็มักเป็นฝ่ายที่นิยมระบบรวมศูนย์หรือฝ่ายนิยมรัฐบาลกลาง ซึ่งก็เห็นว่าในปัจจุบันเกือบจะไม่ค่อยเป็นที่นิยม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กันแล้วสำหรับในปัจจุบันฝ่ายที่เห็นว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นแบบประชาธิปไตยโดยพื้นฐาน ผู้นำท้องถิ่นควรมาจากการเลือกตั้งและการปกครองท้องถิ่นเช่นนี้จะมีส่วนส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยระดับชาติ ซึ่งเป็นความคิดเชิงบวกที่ได้รับความนิยมโดยทั่วไป และเป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยหลักการแล้ว บทบาทการปกครองท้องถิ่นก่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตย ประการแรก ก่อให้เกิดและกระตุ้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน (Greater Political Participation by the People) การปกครองท้องถิ่นซึ่งมีผู้นำมาจากการเลือกตั้งมีประโยชน์เริ่มตั้งแต่การกระตุ้นความสนใจของประชาชน และการที่ผู้นำเหล่านั้นมาจากการเลือกตั้งเสนอนโยบายให้ประชาชนได้ทราบ ได้คิด ถกเถียงและตัดสินใจเลือก ย่อมส่งเสริมให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น ประการที่สอง ก่อให้เกิดความรับผิดชอบของผู้นำต่อประชาชน (Accountability) ที่ผ่านมาคำว่า Accountability เป็นคำที่ไม่ค่อยปรากฏในสังคมไทย แต่เป็นคำที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในสังคมประชาธิปไตยตะวันตก เพราะว่าคำนี้หมายถึงพันธะสัญญาหรือความรับผิดชอบในทางการเมืองที่ผู้มาจากการเลือกตั้งมีต่อผู้เลือกตั้ง เนื่องจากว่าประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งตัวแทนของตนตัวแทนเหล่านั้นจึงจะต้องมีความรับผิดชอบในแง่ที่ว่า ตัวเขาเข้าไปทำงานอะไร ผลของงานเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือส่วนตัว ต้องอธิบายได้ว่าทำไมต้องทำเช่นนั้น ประการที่สาม การปกครองท้องถิ่นที่เข้มแข็งจะขจัดระบบเผด็จการของรัฐบาล กล่าวคือ เมื่อมีการกระจายอำนาจมากขึ้น ท้องถิ่นเข้มแข็ง การยึดอำนาจและการใช้อำนาจเผด็จการจากส่วนกลางก็จะเป็นไปได้ยาก ประการที่สี่ การเมืองท้องถิ่นเป็นเวทีสร้างนักการเมืองระดับชาติ การเรียนรู้ทางการเมืองในท้องถิ่นทำให้คุณภาพของนักการเมืองระดับชาติสูงขึ้น ประการที่ห้า การสร้างประชาธิปไตยหรือการพัฒนาการเมืองที่มั่นคงจะต้องเริ่มจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นก่อน จากนั้นจึงขยายไประดับประเทศ ประการที่หก การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการเข้าสู่ทางการเมืองของประชาชน (Politicization) เมื่อมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ทำให้มีกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการเมือง และประชาชนก็จะเกิดความผูกพัน และใส่ใจการเมืองมากขึ้นเพราะการบริหารกิจการท้องถิ่นมีผลกระทบโดยตรงต่อผลประโยชน์ของประชาชน (ธเนศวร์ เจริญเมือง, 2540)

สรุป การปกครองท้องถิ่นเป็นการกระจายอำนาจทางการเมือง โดยการปกครองท้องถิ่นมีส่วนช่วยทำให้เกิดการพัฒนาการทางการเมืองในชาติขึ้น โดยการที่การปกครองท้องถิ่นเป็นฐานทางการเมืองและเป็นสนามแห่งแรกของการที่จะให้ประชาชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการเมืองเป็นเบื้องต้น ตลอดจนเป็นสนามแห่งแรกของการที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง อันเป็นจุดสำคัญในการพัฒนาการทางการเมืองถ้าการปกครองท้องถิ่นประสบงานล้มเหลวแล้ว ย่อมมีผลกระทบไปถึงการพัฒนาการทางการเมืองด้วย

ดังนั้นการปกครองท้องถิ่น และการพัฒนาการทางการเมืองจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นเฟ้น และเมื่อการเมืองของประเทศเป็นแบบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่นก็จะมีส่วนพัฒนาการเมืองระบอบประชาธิปไตยได้ด้วย เพราะการปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระบอบการเมือง และประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

3. แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มถึง (ฉบับที่ 3)พ.ศ. 2554

มาตรา 6 ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครได้ไม่เกินจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้ง

การเลือกตั้งให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

มาตรา 7 ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นดำรงตำแหน่งครบวาระ หรือภายในหกสิบวันนับตั้งแต่วันที่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุอื่นใดนอกจากครบวาระ เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่นจะเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมีคำสั่งขยายหรือย่นระยะเวลาให้มีการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งได้ตามความจำเป็นเมื่อมีพฤติการณ์พิเศษ โดยต้องระบุเหตุผลการมีคำสั่งดังกล่าวด้วย

มาตรา 44 บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

1. มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด
2. มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3. มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง หรือได้เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินหรือกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเวลาติดต่อกันสามปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้ง และ

4. คุณสมบัติอื่นที่กฎหมายว่าด้วยการจัดเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

มาตรา 45 บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

1. ติดยาเสพติดให้โทษ

2. เป็นบุคคลล้มละลาย

3. เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา 34 (1) (2) หรือ (4)

4. ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายศาล

โกวิทย์ พวงงาม (2550 : 160 -164) กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546) กำหนดให้ฝ่ายบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในท้องถิ่น

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล (นายก อบต.) เป็นองค์กรฝ่ายบริหาร เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมิใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ไม่เกิน 2 คน และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่ง ซึ่งมิได้เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้

1. มีอายุไม่ต่ำกว่า 30 ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. จบการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น นักบริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา

3. ไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริตหรือพ้นจากตำแหน่ง สมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่นหรือเลขานุการหรือที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น เพราะเหตุที่มีส่วนได้ส่วนเสียไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ถึง 5 ปี นับถึงวันเลือกตั้ง

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1.ก่อนเข้ารับหน้าที่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องแถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยไม่มีการลงมติ หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งต่อสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคน และจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำทุกปี

2.อำนาจหน้าที่ตามมาตรา 35/5 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล(ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 ดังนี้

2.1 กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

2.2 สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.3 แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานายกองค์การบริหารส่วนตำบล

2.4 วางระเบียบเพื่อให้งานองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

2.5 รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

2.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

3. ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามกฎหมายและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

4. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย มีสิทธิเข้าประชุมสภาองค์การบริหารส่วน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตำบล และมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริงตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุม แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

5. กรณีไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบลถูกยุบ ตามมาตรา 53 หากมีกรณีที่สำคัญจำเป็นเร่งด่วนซึ่งปล่อยไว้เนิ่นช้าเข้าไปจะกระทบต่อผลประโยชน์สำคัญของราชการหรือราษฎร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำต้องดำเนินการไปพลางก่อนเท่าที่จำเป็นก็ได้

ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้แทนขององค์การบริหารส่วนตำบล และเมื่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามลำดับที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตั้งไว้ เป็นผู้รักษาการแทน นอกจากนั้นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถมอบอำนาจในการสั่ง อนุญาต อนุมัติ ให้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหัวหน้าส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติราชการแทนได้

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

1. ถึงคราวออกตามวาระ
2. ตาย
3. ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ
4. ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด
5. กระทำการฝ่าฝืนมาตรา 64 / 2 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 คือ

5.1 ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐหรือวิสาหกิจเว้นแต่ตำแหน่งตามบัญญัติแห่งกำหมาย

5.2 รับเงินหรือประโยชน์ใดๆเป็นพิเศษจากส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ นอกเหนือจากส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติกับบุคคลธุรกิจการงานตามปกติ

5.3 เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นหรือที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะกระทำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

6. ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 87/1 วรรค ห้า หรือมาตรา 92

6.1 การพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 87/1 วรรค ห้า คือ การที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ยอมนำร่างข้อบัญญัติงบประมาณราย จ่าย เพิ่มเติมซึ่งปรับปรุงแก้ไขโดยคณะกรรมการซึ่งแต่งตั้งโดยนายอำเภอ เพื่อพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่รับหลักการหรือไม่เห็นชอบกับร่างข้อบัญญัติ

6.2 การพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 92 คือนายอำเภอสอบสวนแล้วปรากฏว่ากระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วนอำนาจหน้าที่ กรณีนี้นายอำเภอสามารถเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่ง

7. ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

8. ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียง เห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องหรือผู้บริหารท้องถิ่น

มรุต วันทนากร (2549: 12) การเลือกตั้งขององค์กรปกครองท้องถิ่นนั้นเดิมต่างก็มีกฎหมายใช้เป็นของตนเองหรือบางท้องถิ่น อย่างเช่น องค์การบริหารส่วนตำบลได้นำเอากฎหมายเลือกตั้งของเทศบาลมาใช้บังคับอนุโลม ซึ่งกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งขององค์กรปกครองท้องถิ่นดังกล่าวได้บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่รักษาการให้เป็น ไปตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการเลือกตั้งและให้อำนาจในการออกกฎหมายกระทรวงวางระเบียบการลงคะแนนและกิจการอื่นๆ และผู้มีบทบาทอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเลือกตั้งขององค์กรปกครองท้องถิ่นตามกฎหมายดั้งเดิมคือกระทรวงมหาดไทย จังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการเลือกตั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติให้เป็นไปอย่างสุจริตและเที่ยงธรรม และกำหนดว่าองค์กรปกครองท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น และให้

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ โดยการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นโดยตรง

2. ฝ่ายบริหารท้องถิ่น กับ ฝ่ายสภาท้องถิ่น แบ่งแยกออกจากกันอย่างชัดเจน กล่าวคือผู้บริหารท้องถิ่นไม่มีอำนาจในการยุบสภาท้องถิ่น และสภาท้องถิ่นไม่มีอำนาจในการลงมติไม่ไว้วางใจผู้บริหารท้องถิ่น

3. ผู้บริหารท้องถิ่นมีวาระในการดำรงตำแหน่งที่แน่นอนชัดเจน และไม่ขึ้นอยู่กับวาระของสภาท้องถิ่น

4. คณะผู้บริหารท้องถิ่น (นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี) จะเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นด้วยมิได้จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง พบว่า มีนักวิชาการทางรัฐศาสตร์

ธเนศวร์ เจริญเมือง (2542: 2-12) การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงสามารถทำให้เห็นประโยชน์ที่ท้องถิ่นและสังคมไทยจะได้รับ สรุปได้ดังนี้

1.กระตุ้นให้ประชาชนในแต่ละท้องถิ่น เกิดความสนใจในการเมืองเพิ่มมากขึ้น เพราะการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี โดยอ้อมที่ผ่านมาประชาชนได้เลือกสมาชิกสภาเทศบาลแต่ไม่รู้ว่าใครจะเป็นนายกเทศมนตรี ความสนใจทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนจึงมีข้อจำกัดแต่การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงจะมีการระบุผู้สมัครแต่ละคนอย่างชัดเจนทำให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนสนใจและต้องคิดว่าจะเลือกใครเป็นผู้นำ ซึ่งจะทำให้มีการติดตามสอบถาม วิพากษ์วิจารณ์การเมืองในท้องถิ่นของประชาชน ซึ่งช่วยปลุกเร้ากระตุ้นความสนใจทางเมืองท้องถิ่นได้อย่างคึกคักโดยเฉพาะผู้ที่ไม่เคยสนใจติดตามสถานการณ์ทางการเมืองมาก่อน

2. เป็นการให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน ประชาชนจะได้เรียนรู้ว่าปัญหาและทางเลือกทั้งแบบเก่าแบบใหม่ในการบริหารท้องถิ่นมีกี่ทาง การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงจะเป็นโรงเรียนทางสังคม และการเมืองที่จะมีบทบาทสำคัญยิ่งเพื่อให้ประชาชนได้เรียนรู้และพัฒนาความเป็นพลเมืองที่ดี มีความรอบรู้ด้านการเมืองมากขึ้น

3. ประชาชนมีทางเลือกมากขึ้น ในการหาคนที่มาทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นของตน เพราะถ้าเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง ผู้สมัครแต่ละคนจะถูกระบบการหาเสียงกดดันให้ต้องเสนอนโยบาย มาตรการและคำสัญญาที่ชัดเจนกับประชาชนเพื่อจะ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียง ผู้สมัครแต่ละคนจะชูนโยบายต่างๆ เพื่อใช้ในการหาเสียง เช่นผู้สมัครให้คำสัญญาว่าจะพัฒนาเศรษฐกิจ สาธารณูปโภคของเมือง เป็นต้น การที่ผู้สมัครแต่ละคนต่างเสนอนโยบายย่อมมีข้อดีตามมา เช่น ทำให้ความคิดของคนๆ เดียวกลายเป็นสมบัติของสาธารณะ (Public Property) ประชาชนจะได้รับรู้และเรียนรู้ทัศนะและทางออกใหม่ๆ ของบ้านเมือง มีการอภิปรายกันอย่างกว้างขวางถึงนโยบายการหาเสียงว่านโยบายอันไหนเป็นปัญหาสำคัญเร่งด่วน หรือนโยบายของคนใดเพ้อฝันไม่สามารถทำได้จริง เป็นต้น และเมื่อประชาชนพอใจในนโยบายใครก็ย่อมเอานโยบายเหล่านั้นไปผลักดันให้ผู้บริหารท้องถิ่นนำไปปฏิบัติได้ ซึ่งนโยบายเหล่านี้จะไม่เกิดขึ้นถ้าอยู่ภายใต้การเลือกตั้งโดยอ้อม

4. ประชาชนสามารถตรวจสอบและควบคุมการบริหารงานของนายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งได้และผลักดันให้ผู้บริหารทำตามนโยบายที่เคยให้สัญญาไว้กับประชาชน เพราะผู้บริหารท้องถิ่นมีการทำงานอยู่ในท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ใกล้ชิดกับประชาชนและอยู่ในสายตาของประชาชนตลอดเวลา

5. ประชาชนสามารถตรวจสอบควบคุม วิพากษ์วิจารณ์ ผลักดันให้ระบบการบริหารมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากขึ้น หรือสามารถผลักดันให้นายกเทศมนตรีลาออกได้ถ้าบุคคลนั้นขาดความสามารถในการแก้ไขปัญหาสำคัญๆ ของเมือง หรือไม่ทำตามสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชน ซึ่งจะกลายเป็นบรรทัดฐานสำคัญสำหรับนายกเทศมนตรีคนต่อๆ ไปที่จะอาสาเข้ามาทำงาน จากสถานการณ์ดังกล่าวจะกระตุ้นให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ทำให้ประชาชนรู้วิธีการปกครองบ้านเมืองด้วยตนเอง สร้างสิ่งที่เรียกว่าประชาสังคม (Civil Society) ให้มีความเข้มแข็งไม่ต้องรอคอยแต่การตัดสินใจของฝ่ายปกครอง ผู้คนมีความภาคภูมิใจและมีจิตสำนึกรักท้องถิ่นซึ่งจัดเป็นรากฐานอันแข็งแกร่งของสังคม

6. นายกเทศมนตรีมีความมั่นคงในการบริหารงาน ไม่ต้องพะวงในการช่วงชิงอำนาจกันในเทศบาล ซึ่งนำไปสู่ระบบการบริหารที่เรียกว่าผู้บริหารเข้มแข็ง โดยสมาชิกเทศบาลจะมีบทบาทด้านนิติบัญญัติและการตรวจสอบฝ่ายบริหารเท่านั้น จะเป็นฝ่ายบริหารไม่ได้ ซึ่งเป็นการแบ่งงานอย่างชัดเจนระหว่างฝ่ายสภาเทศบาล และนายกเทศมนตรีทำให้ไม่เกิดการแย่งชิงตำแหน่งกันเหมือนการเลือกตั้งผู้บริหารโดยอ้อม

7. ทำให้เกิดการแข่งขันในการบริหารงานต่างๆ ของเทศบาลต่างๆ กลายเป็นการเรียนรู้ของดีและบทเรียนในท้องถิ่นอื่นๆ แล้วนำมาใช้กับท้องถิ่นของตน ส่งผลให้แต่ละ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ชุมชนมีความเจริญขึ้น ผู้บริหารที่ด้อยประสิทธิภาพจะไม่สามารถอยู่ต่อไปได้ และการปกครองท้องถิ่นที่ดีมีนายกเทศมนตรีที่มีความสามารถและมีผลงานโดดเด่น ก็จะช่วยสร้างผู้นำระดับท้องถิ่นให้ก้าวไปสู่เวทีการเมืองระดับชาติได้ทำให้ประเทศมีผู้นำที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น เพิ่มทางเลือกให้แก่ประเทศ

8. การเลือกตั้งหัวหน้าที่ฝ่ายบริหารเพียงคนเดียวจะส่งเสริมให้คนมีความรู้ความสามารถตัดสินใจเสนอตัวเข้าทำงาน เพื่อส่วนร่วมมากขึ้น ลดการเล่นพรรคเล่นพวกที่เกิดขึ้นการเลือกตั้งโดยอ้อม เทศบาลจะได้คนดีมีฝีมือจำนวนมากอาสาเข้าไปทำงานให้ท้องถิ่นโดยเฉพาะคนหนุ่มคนสาวและคนมีความรู้

9. เป็นการสร้างโอกาสใหม่แก่ประชาชน และสังคมได้เรียนรู้วิธีการจัดการท้องถิ่นแบบใหม่ ระบบการเลือกตั้งโดยอ้อมของเทศบาลตลอด 60 กว่าปีที่ผ่านมา เป็นเพียงทางเลือกเดียวแต่ประชาชนเทศบาลเป็นส่วนใหญ่ไม่เคยศึกษาค้นคว้าว่าเหตุใดตัวเอง จึงประสบปัญหาภาวะหัวหน้าอ่อนแอ และเกิดการแย่งชิงอำนาจอย่างไม่จบสิ้น

10. การเลือกตั้งโดยอ้อมที่ผ่านมาผู้บริหารมีโอกาสที่จะหาประโยชน์ใส่ตัว ทำให้เกิดการทุจริตคอรัปชั่นมากมาย ดังนั้นการเลือกตั้งโดยตรงจะช่วยให้ท้องถิ่นได้ผู้บริหารที่เข้ามาทำงานอย่างโปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานได้ตลอดเวลา ซึ่งจะช่วยให้เกิดการปกครองท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพอันเป็นรากฐานอันแข็งแกร่งของระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติต่อไปความเสียหายที่จะเกิดกับบ้านกับเมืองจะมีจำกัดเนื่องจากบทบาทของรัฐบาลกลางลดน้อยลง สังคมมีการกระจายอำนาจมากขึ้น ท้องถิ่นเข้มแข็งขึ้นสามารถแก้ปัญหาได้หลายด้านในระดับหนึ่ง

บรรจงศักดิ์ วงศ์รัตนวรรณ (2543: 130) นั้นได้กล่าวถึงข้อดีเกี่ยวกับระบบผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง ดังนี้

1. ระบบนี้จะทำให้ความเป็นตัวแทนของประชาชนของผู้บริหารมีมากขึ้นเพราะเป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่นทั้งหมด

2. การเป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่นทั้งหมด ย่อมส่งผลทำให้ผู้บริหารเกิดความรับผิดชอบต่อการบริหารงาน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

3. ระบบที่ผู้บริหารต้องรับผิดชอบต่อประชาชน โดยตรงไม่ต้องขึ้นอยู่กับสภาทำให้ผู้บริหารมีอิสระในการทำงานอย่างเต็มที่

4. เป็นระบบที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเลือกมากขึ้น เพราะประชาชนผู้ได้รับผลกระทบโดยโครงจากการกำหนดนโยบายของผู้บริหาร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

5. การที่ประชาชนต้องคัดเลือกผู้บริหาร โดยตรง ทำให้ประชาชนจะได้ผู้บริหารที่เป็นมืออาชีพและมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อประชาชนมากขึ้น

6. ระบบนี้ทำให้ผู้บริหารมีอิสระในการบริหารงานมากยิ่งขึ้น ส่งผลทำให้การปกครองท้องถิ่นมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สรุปการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง ผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นโดยตรงโดย ฝ่ายบริหารท้องถิ่น กับ ฝ่ายสภาท้องถิ่น แบ่งแยกออกจากกันอย่างชัดเจน กล่าวคือผู้บริหารท้องถิ่นไม่มีอำนาจในการยุบสภาท้องถิ่น และสภาท้องถิ่นไม่มีอำนาจในการลงมติไม่ไว้วางใจผู้บริหารท้องถิ่นผู้บริหารท้องถิ่นมีวาระในการดำรงตำแหน่งที่แน่นอนชัดเจน และไม่ขึ้นอยู่กับวาระของสภาท้องถิ่น ซึ่งเป็นการทำให้เห็นประโยชน์ที่ท้องถิ่นไทยจะได้รับ โดยเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนในแต่ละท้องถิ่น เกิดความสนใจในการเมืองเพิ่มมากขึ้น ประชาชนสมารถตรวจสอบและควบคุมการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่นได้ ส่งผลให้การปกครองท้องถิ่นมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. แนวคิดเกี่ยวกับการวัดความคิดเห็น

4.1 ความหมายของความคิดเห็น

อุทัย หิรัญโต (2519) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็นของมนุษย์คนเรามีหลายระดับ คือ ระดับผิวเผินและอย่างลึกซึ้ง กล่าวคือ ความคิดเห็นที่เป็นทัศนคตินี้เป็นความคิดเห็นอย่างลึกซึ้ง และติดตัวไปเป็นเวลานานๆ ซึ่งเป็นความคิดเห็นทั่วๆ ไป ไม่เฉพาะเจาะจงเป็นความคิดที่มีในตัวของบุคคลทุกคนส่วนความคิดเห็นเฉพาะอย่างจะมีอยู่ในระยะเวลาสั้นๆ เรียกว่า Opinion

ทวี เลรามัญ (2520) ได้กล่าวไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกที่อยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง และทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล หรือสถานการณ์ เป็นต้น ความคิดเห็นอาจจะแสดงไปในทางบวกหรือเห็นด้วยและเป็นไปในทางลบ หรือไม่เห็นด้วยก็ได้

เรืองเวทย์ แสงรัตนา (2522) ให้ความหมายของความคิดเห็นว่าเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดด้วยการพูดหรือการเขียน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อม ความคิดเห็นอาจได้รับหรือการปฏิเสธจากคนอื่นๆ ได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สุชา จันทร์เอม (2524) กล่าวว่า ความคิดเห็นคือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่ง แต่จะเป็นความรู้สึกที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ โดยที่คนเราจะมีความคิดแตกต่างกันไปหรือความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2527) ได้สรุปว่า ความคิดเห็นเป็นเพียงการแสดงออกที่เกิดจากความรู้สึกภายในต่างๆ โดยที่ความรู้สึกนั้นอาจจะเป็นเพียงเจตคติ ความเชื่อหรือค่านิยม ถ้าจะมองในแง่ของพฤติกรรม ทางจิตวิทยา ก็จะกล่าวได้ว่า เจตคติ ความเชื่อ หรือค่านิยม เป็นพฤติกรรมภายในที่ไม่สามารถรู้หรือสังเกตได้ นอกจากตัวของเขาเองแต่มีความคิดเห็นเป็นเพียงพฤติกรรมภายนอกที่ผู้อื่นสามารถรู้หรือสังเกตได้ ดังนั้นบุคคลที่มีเจตคติ ความเชื่อ หรือค่านิยมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายๆ อย่างรวมกัน แต่ถ้าเขาไม่แสดงความคิดเห็นออกมาก็ไม่สามารถทราบได้เลยว่าเข้ามีเจตคติ ความเชื่อ หรือค่านิยมแบบใด

4.2 การวัดความคิดเห็น

นีออน กลิ่นรัตน์ (2525) ได้รวบรวมการวัดความคิดเห็นไว้ว่า เนื่องจากความคิดเห็นและทัศนคติมีความหมายและลักษณะต่างๆ ใกล้เคียงกันมาก ดังนั้นการวัดความคิดเห็น จึงสามารถใช้วิธีการวัดทางทัศนคติได้ด้วยแต่เนื่องจากทัศนคติเป็นพฤติกรรมภายในและไม่สามารถทราบได้เลยว่าบุคคลมีทัศนคติอย่างไร ดังนั้นจึงต้องใช้วิธีการอนุมานจากพฤติกรรมภายนอกที่บุคคลแสดงออกและวิธีการวัดหลายอย่าง ดังนี้

1. การรายงานตนเอง (Self – report Measures) เป็นการวัดทัศนคติ โดยวิธีการให้ผู้ถูกวัดรายงานตนเองถึงความรู้สึกท่าทีต่อสิ่งนั้นๆ อาจเป็นไปในรูปทางบวกหรือทางลบ ไม่ได้แยกวัดองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความคิด ความรู้สึก หรือด้านพฤติกรรม แต่จะวัดเพียง ดี ไม่ดี สนับสนุน คัดค้าน เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย มาตรวัดทัศนคติแบบนี้แบ่งออกได้หลายประเภท ดังนี้

1.1 มาตรวัดของเธอร์สโตน (Thurstone Scale)การสร้างมาตรวัดแบบนี้ โดยรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติที่ต้องการวัด ควรจะได้ประมาณ 100ข้อ เป็นอย่างน้อย โดยมีลักษณะเป็นทางบวกอย่างมาก เป็นกลาง หรือเป็นทางลบอย่างมาก หลังจากนั้นก็ให้เลือกตอบว่าข้อความใดบ้างที่ต่างกับความคิดเห็นของผู้ที่ต้องการวัด ต่อจากนั้นนำมาคำนวณหาค่ามัธยฐานและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อความ แล้วเลือกข้อความตามค่ามาตรวัดที่ได้ก็จะเหลือข้อความเพียง 20 ข้อความ หรือมากที่สุดไม่เกิน 45 ข้อความ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1.2 มาตรวัดของไลเคิร์ท (Likert – type Scale) Likert (1932) อ้างโดย สมเกียรติ์ แจ่มฟ้า และคณะ (2544) ได้สร้างมาตรวัดทัศนคติโดยพัฒนามาจากของ Thurstone มีข้อความทั้งทางบวกและทางลบปะปนกันส่งไปให้ผู้ตอบตัดสิน ความว่า ข้อความใดตรงกับระดับความคิดเห็นของผู้ตอบที่สุด ซึ่งมี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

5. ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) การเรียนรู้คือกระบวนการที่ทำให้คน เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความคิด คนสามารถเรียนได้จากการได้ยินการสัมผัส การอ่าน การใช้เทคโนโลยี การเรียนรู้ของเด็กและผู้ใหญ่จะต่างกัน เด็กจะเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้อง การซักถาม ผู้ใหญ่มักเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ที่มีอยู่ แต่การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจาก ประสบการณ์ที่ผู้สอนนำเสนอ โดยการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้ที่สร้างบรรยากาศทางจิตวิทยาที่ เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ที่จะให้เกิดขึ้นเป็นรูปแบบใดก็ได้ เช่น ความเป็นกันเอง ความเข้มงวดกวดขัน หรือความไม่มีระเบียบวินัย สิ่งเหล่านี้ผู้สอนจะเป็นผู้สร้างเงื่อนไข และสถานการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนั้น ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกรูปแบบการสอน รวมทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน ทางจิตวิทยาอาจแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1. **ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม** (Behavioral Theory) ทฤษฎีในกลุ่มนี้อธิบายว่า การเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ เป็นการสร้างความสัมพันธ์หรือเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ทฤษฎีที่สำคัญในกลุ่มนี้ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้วางเงื่อนไขแบบคลาสสิก หรือแบบสิ่งเร้าและทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ

2. **ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญานิยม** (Cognitive Theory) ทฤษฎี ในกลุ่มนี้อธิบายว่า การเรียนรู้เป็นผลของกระบวนการคิด ความเข้าใจ การรับรู้สิ่งเร้าที่มากระตุ้น ผสมผสานกับประสบการณ์ในอดีตที่ผ่านมาของบุคคล ทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น ซึ่งการผสมผสานระหว่างประสบการณ์ที่ได้รับในปัจจุบันกับประสบการณ์ในอดีต จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการทางปัญญาเข้ามามีอิทธิพลในการเรียนรู้ด้วย ทฤษฎีกลุ่มนี้จึงเน้นกระบวนการทางปัญญา (Cognitive Process) มากกว่าการวางเงื่อนไขเพื่อให้เกิดพฤติกรรม ทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคม การเรียนรู้แบบการหยั่งรู้ เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ความแตกต่างระหว่างทฤษฎีแห่งการสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและทฤษฎีการเรียนรู้

ทฤษฎีแห่งการสร้างสรรค์ด้วยปัญญา ผู้เรียนนั้นสามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในการเรียนด้วยตัวของตนเองโดยมีอุปกรณ์ต่างๆเป็นองค์ประกอบในการเรียน เช่น คอมพิวเตอร์ โดยผู้เรียนนั้นมีอิสระในการศึกษา โดยผู้เรียนนั้นเป็นผู้สร้างความรู้ไม่ใช่ครูเป็นผู้สร้างความรู้ให้แก่ผู้เรียน แต่**ทฤษฎีการเรียนรู้นั้น**จะเกิดจากประสบการณ์ที่ผู้สอนนำเสนอรูปแบบใดก็ได้ โดยการสร้างเงื่อนไข และสถานการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียนผู้สอนจะต้องเป็นผู้กำหนดและพิจารณาเลือกรูปแบบการสอน รวมทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน

การเรียนรู้ตามทฤษฎีของ Bloom (Bloom's Taxonomy)

Bloom ได้แบ่งการเรียนรู้เป็น 6 ระดับ

ความรู้ที่เกิดจากความจำ (Knowledge) ซึ่งเป็นระดับล่างสุด

ความเข้าใจ (Comprehend)

การประยุกต์ (Application)

การวิเคราะห์ (Analysis) สามารถแก้ปัญหา ตรวจสอบได้

การสังเคราะห์ (Synthesis) สามารถนำส่วนต่างๆ มาประกอบเป็นรูปแบบใหม่ได้ให้แตกต่างจากรูปเดิม เน้นโครงสร้างใหม่

การประเมินค่า (Evaluation) วัดได้ และตัดสินได้ว่าอะไรถูกหรือผิด ประกอบการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผลและเกณฑ์ที่แน่ชัด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การเรียนรู้ตามทฤษฎีของบลูม Bloom's Taxonomy กล่าวถึงการจำแนกการเรียนรู้ตามทฤษฎีของบลูม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย โดยในแต่ละด้านจะมีการจำแนกระดับความสามารถจากต่ำสุดไปถึงสูงสุด เช่น ด้านพุทธิพิสัย เริ่มจากความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมิน นอกจากนี้ยังนำเสนอระดับความสามารถที่มีการปรับปรุงใหม่ตามแนวคิดของ Anderson and Krathwohl (2001) เป็น การจำ(Remembering) การเข้าใจ(Understanding) การประยุกต์ใช้(Applying) การวิเคราะห์ (Analysing) การประเมินผล (Evaluating) และการสร้างสรรค์ (Creating) ด้านจิตพิสัย จำแนกเป็น การรับรู้, การตอบสนอง, การสร้างค่านิยม, การจัดระบบ และการสร้างคุณลักษณะจากค่านิยม ด้านทักษะพิสัย จำแนกเป็น ทักษะการ

เคลื่อนไหวของร่างกาย, ทักษะการเคลื่อนไหวอวัยวะสองส่วนหรือมากกว่าพร้อมๆกัน, ทักษะการสื่อสารโดยใช้ท่าทาง และทักษะการแสดงพฤติกรรมทางการพูด

ทฤษฎีการเรียนรู้คืออะไรการเรียนรู้ (Learning) คือ กระบวนการของประสบการณ์ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างค่อนข้างถาวร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้ไม่ได้มาจากภาวะชั่วคราว วุฒิภาวะ หรือสัญชาตญาณ(Klein 1991:2)การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร โดยเป็นผลจากการฝึกฝนเมื่อได้รับการเสริมแรง มิใช่เป็นผลจากการตอบสนองตามธรรมชาติที่เรียกว่า ปฏิกิริยาสะท้อน (Kimble and Garmezy) การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อันเป็นผลจากการฝึกฝนและประสบการณ์ แต่มิใช่ผลจากการตอบสนองที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ (Hilgard and Bower) การเรียนรู้เป็นการแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลง อันเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ที่แต่ละคนได้ประสบมา (Cronbach) การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่บุคคลได้พยายามปรับพฤติกรรมของตน เพื่อเข้ากับสภาพแวดล้อมตามสถานการณ์ต่างๆ จนสามารถบรรลุถึงเป้าหมายตามที่แต่ละบุคคลได้ตั้งไว้ (Pressey, Robinson and Horrock, 1959)

ทฤษฎีการเรียนรู้ เบนจามิน บลูมและคณะ (Bloom et al, 1956) มีลักษณะอย่างไรได้จำแนกจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ออกเป็น 3 ด้าน คือ

1.พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) พฤติกรรมด้านสมองเป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับสติปัญญา ความรู้ ความคิด ความเฉลียวฉลาด ความสามารถในการคิดเรื่องราวต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นความสามารถทางสติปัญญาพฤติกรรมทางพุทธิพิสัย 6 ระดับ ได้แก่

1.1.ความรู้ความจำ ความสามารถในการเก็บรักษามวลประสบการณ์ต่างๆ จากการที่ได้รับรู้ไว้และระลึกสิ่งนั้นได้เมื่อต้องการเปรียบดังเทปบันทึกเสียงหรือวีดิทัศน์ที่สามารถเก็บเสียงและภาพของเรื่องราวต่างๆได้ สามารถเปิดฟังหรือ ดูภาพเหล่านั้นได้ เมื่อต้องการ

1.2. ความเข้าใจเป็นความสามารถในการจับใจความสำคัญของสื่อ และสามารถแสดงออกมาในรูปของการแปลความ ตีความ คาดคะเน ขยายความ หรือ การกระทำอื่นๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1.3. การนำความรู้ไปใช้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ประสบการณ์ไปใช้ในกาแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้ ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจ จึงจะสามารถนำไปใช้ได้

1.4. การวิเคราะห์ ผู้เรียนสามารถคิด หรือ แยกแยะเรื่องราวสิ่งต่างๆ ออกเป็นส่วนย่อย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญได้ และมองเห็นความสัมพันธ์ของส่วนที่เกี่ยวข้องกัน ความสามารถในการวิเคราะห์จะแตกต่างกันไปแล้วแต่ความคิดของแต่ละคน

1.5. การสังเคราะห์ ความสามารถในการที่ผสมผสานส่วนย่อยๆ เข้าเป็นเรื่องราวเดียวกันอย่างมีระบบ เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่สมบูรณ์และดีกว่าเดิม อาจเป็นการถ่ายทอดความคิดออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจได้ง่าย การกำหนดวางแผนวิธีการดำเนินงานขึ้นใหม่ หรือ อาจจะเกิดความคิดในอันที่จะสร้างความสัมพันธ์ของสิ่งที่เป็นนามธรรมขึ้นมาในรูปแบบ หรือ แนวคิดใหม่

1.6. การประเมินค่า เป็นความสามารถในการตัดสิน ตีราคา หรือ สรุปเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งต่างๆ ออกมาในรูปของคุณธรรมอย่างมีกฎเกณฑ์ที่เหมาะสม ซึ่งอาจเป็นไปตามเนื้อหาสาระในเรื่องนั้นๆ หรืออาจเป็นกฎเกณฑ์ที่สังคมยอมรับก็ได้

2.จิตพิสัย (Affective Domain) (พฤติกรรมด้านจิตใจ)ค่านิยม ความรู้สึก ความซาบซึ้ง ทัศนคติ ความเชื่อ ความสนใจและคุณธรรม พฤติกรรมด้านนี้อาจไม่เกิดขึ้นทันที ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และสอดแทรกสิ่งที่ดีงามอยู่ตลอดเวลา จะทำให้พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไปในแนวทางที่พึงประสงค์ได้ด้านจิตพิสัย จะประกอบด้วย พฤติกรรมย่อยๆ 5 ระดับ ได้แก่

2.1. การรับรู้ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อปรากฏการณ์ หรือสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งเป็นไปในลักษณะของการแปลความหมายของสิ่งเร้านั้นว่าคืออะไร แล้วจะแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกที่เกิดขึ้น

2.2. การตอบสนอง เป็นการกระทำที่แสดงออกมาในรูปของความเต็มใจ ยินยอม และพอใจต่อสิ่งเร้านั้น ซึ่งเป็นการตอบสนองที่เกิดจากการเลือกสรรแล้ว

2.3. การเกิดค่านิยม การเลือกปฏิบัติในสิ่งที่เป็นที่ยอมรับกันในสังคม การยอมรับนับถือในคุณค่านั้นๆ หรือปฏิบัติตามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนกลายเป็นความเชื่อแล้วจึงเกิดทัศนคติที่ดีในสิ่งนั้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.4. การจัดระบบ การสร้างแนวคิด จัดระบบของค่านิยมที่เกิดขึ้น โดยอาศัยความสัมพันธ์ถ้าเข้ากันได้ก็จะยึดถือต่อไปแต่ถ้าขัดกันอาจไม่ยอมรับอาจจะยอมรับค่านิยมใหม่โดยยกเลิกค่านิยมเก่า

2.5. บุคลิกภาพ การนำค่านิยมที่ยึดถือมาแสดงพฤติกรรมที่เป็นนิสัยประจำตัว ให้ประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ถูกต้องดีงามพฤติกรรมด้านนี้ จะเกี่ยวกับความรู้สึกและจิตใจ ซึ่งจะเริ่มจากการได้รับรู้จากสิ่งแวดล้อม แล้วจึงเกิดปฏิกิริยาโต้ตอบ ขยายกลายเป็นความรู้สึกด้านต่างๆจนกลายเป็นค่านิยม และยังพัฒนาต่อไปเป็นความคิด อุดมคติ ซึ่งจะเป็นควบคุมทิศทางพฤติกรรมของคนคนจะรู้ดีรู้ชั่วอย่างไรนั้น ก็เป็นผลของพฤติกรรมด้านนี้

3.ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) (พฤติกรรมด้านกล้ามเนื้อประสาท) พฤติกรรมที่บ่งถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่วชำนิชำนาญ ซึ่งแสดงออกมาได้โดยตรงโดยมีเวลาและคุณภาพของงานเป็นตัวชี้ระดับของทักษะพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย ประกอบด้วย พฤติกรรมย่อยๆ 5 ขั้น ดังนี้

3.1.การรับรู้ เป็นการให้ผู้เรียนได้รับรู้หลักการปฏิบัติที่ถูกต้อง หรือ เป็นการเลือกหาตัวแบบที่สนใจ

3.2.กระทำตามแบบ หรือ เครื่องชี้แนะ เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนพยายามฝึกตามแบบที่ตนสนใจและพยายามทำซ้ำ เพื่อที่จะให้เกิดทักษะตามแบบที่ตนสนใจให้ได้ หรือสามารถปฏิบัติงานได้ตามข้อแนะนำ

3.3.การหาความถูกต้อง พฤติกรรมสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องชี้แนะ เมื่อได้กระทำซ้ำแล้ว ก็พยายามหาความถูกต้องในการปฏิบัติ

3.4.การกระทำอย่างต่อเนื่องหลังจากตัดสินใจเลือกรูปแบบที่เป็นของตัวเองจะกระทำตามรูปแบบนั้นอย่างต่อเนื่อง จนปฏิบัติงานที่ยุ่งยากซับซ้อนได้อย่างรวดเร็วถูกต้อง คล่องแคล่ว การที่ผู้เรียนเกิดทักษะได้ ต้องอาศัยการฝึกฝนและกระทำอย่างสม่ำเสมอ

3.5. การกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ พฤติกรรมที่ได้จากการฝึกอย่างต่อเนื่องจนสามารถปฏิบัติ ได้คล่องแคล่วว่องไวโดยอัตโนมัติ เป็นไปอย่างธรรมชาติซึ่งถือเป็นความสามารถของการปฏิบัติในระดับสูงทฤษฎีเกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอนอย่างไร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom 1976) (อ้างจาก รศ.ดร.ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ , 2535 : 115 – 117) บลูมได้เสนอทฤษฎีการเรียนรู้ในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. พื้นฐานของผู้เรียนเป็นหัวใจในการเรียน ผู้เรียนแต่ละคนจะเข้าชั้นเรียนด้วยพื้นฐานที่จะช่วยให้เขา ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ต่างกัน ถ้าเขามีพื้นฐานที่คล้ายคลึงกัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะไม่แตกต่างกัน

2. คุณลักษณะของแต่ละคน เช่น ความรู้ที่จำเป็นก่อนเรียน แรงจูงใจในการเรียน และคุณภาพของการสอน เป็นสิ่งที่ปรับปรุงได้ เพื่อให้แต่ละคนและทั้งกลุ่มมีระดับการเรียนรู้ที่สูงขึ้น

สรุปเพราะฉะนั้นเราสามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิมไปสู่พฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร และพฤติกรรมใหม่นี้เป็นผลมาจากประสบการณ์หรือการฝึกฝน มิใช่เป็นผลจากการตอบสนองตามธรรมชาติ หรือสัญชาตญาณ หรือวุฒิภาวะ หรือพิษยาต่างๆ หรืออุบัติเหตุ หรือความบังเอิญ พฤติกรรมที่เปลี่ยนไปจะต้องเปลี่ยนไปอย่างค่อนข้างถาวร จึงจะถือว่าเกิดการเรียนรู้ขึ้น หากเป็นการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวก็ยังไม่ถือว่าเป็นการเรียนรู้เมื่อบุคคลเกิดการเรียนรู้ จะเกิดการเปลี่ยนแปลงดังนี้ (Bloom, 1959)

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความเข้าใจ และความคิด (Cognitive Domain) หมายถึง การเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระใหม่ ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจสิ่งแวดล้อมต่างๆ ได้มากขึ้น เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสมอง

2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ทัศนคติ ค่านิยม (Affective Domain) หมายถึง เมื่อบุคคลได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ก็ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกทางด้านจิตใจ ความเชื่อ ความสนใจ

3. ความเปลี่ยนแปลงทางด้านความชำนาญ (Psychomotor Domain) หมายถึง การที่บุคคลได้เกิดการเรียนรู้ทั้งในด้านความคิด ความเข้าใจ และเกิดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ความสมใจด้วยแล้ว ได้นำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติ จึงทำให้เกิดความชำนาญมากขึ้น เช่น การใช้มือ เป็นต้น

Bloom และคณะ ได้ทำการศึกษาและจำแนกพฤติกรรมด้านความรู้ออกเป็น 6 ระดับ โดยเรียงตามลำดับขั้นความสามารถจากต่ำไปสูง (อ้างในสุภาภรณ์, 2546) ดังนี้

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1. ความรู้ หมายถึง ความสามารถในการจำหรือรู้สึกได้ แต่ไม่ใช่การใช้ความเข้าใจไปตีความหมายในเรื่องนั้นๆ แบ่งออกเป็น ความรู้เกี่ยวกับเนื้อเรื่องซึ่งเป็นข้อเท็จจริง วิธีดำเนินงาน แนวคิด ทฤษฎี โครงสร้าง และหลักการ

2. ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องราวต่างๆ ได้ ทั้งในด้านภาษา รหัส สัญลักษณ์ ทั้งรูปธรรมและนามธรรม แบ่งเป็นการแปลความ การตีความ การขยายความ

3. การนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถนำเอาสิ่งที่ได้ประสบมา เช่น แนวคิด ทฤษฎี ต่างๆ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ หรือนำไปใช้แก้ปัญหาตามสถานการณ์ต่างๆ ได้

4. การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะเรื่องราว ออกเป็นส่วนประกอบย่อย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบส่วนย่อย และหลักการหรือทฤษฎี เพื่อให้เข้าใจเรื่องราวต่างๆ

5. การสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการนำเอาเรื่องราว หรือส่วนประกอบย่อยมาเป็นเรื่องราวเดียวกัน โดยมีการดัดแปลง ริเริ่ม สร้างสรรค์ ปรับปรุงของเก่าให้มีคุณค่าขึ้น

6. การประเมินค่า หมายถึง ความสามารถในการพิจารณา ตัดสินคุณค่าของความคิดอย่างมีหลักเกณฑ์ เป็นการตัดสินว่าอะไรดีไม่ดีอย่างไรใช้หลักเกณฑ์เชื่อถือได้โดยอาศัยข้อเท็จจริงภายในและภายนอก

สรุปการเรียนรู้คือกระบวนการที่ทำให้คนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความคิด คนสามารถเรียนได้จากการได้ยินการสัมผัส การอ่าน การใช้เทคโนโลยี การเรียนรู้ของเด็กและผู้ใหญ่จะต่างกัน เด็กจะเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้อง การซักถาม ผู้ใหญ่มักเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ที่มีอยู่ แต่การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ผู้สอนนำเสนอ ซึ่งการเรียนรู้เป็น 6 ระดับคือ ความรู้ที่เกิดจากความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์สามารถแก้ปัญหา ตรวจสอบได้ การสังเคราะห์ และ การประเมินค่า

6. แนวคิดเกี่ยวกับการวัดความรู้

ไพศาล หวังพานิช (2526 : 96 - 104) การวัดความรู้เป็นการวัดความสามารถในการระลึกเรื่องราวข้อเท็จจริง หรือประสบการณ์ต่างๆ หรือเป็นการวัดการระลึกประสบการณ์เดิมที่บุคคลได้รับคำสอน การบอกกล่าว การฝึกฝนของผู้สอน รวมทั้งจากตำราจากสิ่งแวดล้อมต่างๆ ด้วยคำถามวัดความรู้ แบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1. ถามความรู้ในเนื้อเรื่อง เป็นการถามรายละเอียดของเนื้อหาข้อเท็จจริงต่างๆ ของเรื่องราวทั้งหลาย ประกอบด้วยคำถามประเภทต่างๆ เช่น ศัพท์ นิยม กฎ ความจริง หรือรายละเอียดของเนื้อหาต่างๆ

2. ถามความรู้ในวิธีการดำเนินการ เป็นการถามวิธีการปฏิบัติต่างๆ ตามแบบแผน ประเพณี ขั้นตอนของการปฏิบัติงานทั้งหลาย เช่นถามระเบียบแบบแผน ลำดับขั้น แนวโน้มการจัดประเภทและหลักเกณฑ์ต่างๆ

3. ถามความรู้รวบยอด เป็นการถามความสามารถในการจดจำข้อสรุป หรือหลักการของเรื่องที่เกิดจากการผสมผสานหาลักษณะร่วม เพื่อรวบรวมและย่นย่อลงมาเป็นหลัก หรือหัวใจของเนื้อหานั้น

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2540: 99) กล่าวว่า การวัดความรู้นั้นเป็นการวัดความสามารถของบุคคลในการระลึกนึกถึงเรื่องราว หรือสิ่งที่เคยเรียนมาแล้วซึ่งคำถามที่ใช้ในระดับนี้ คือ ความจำ

สรุปการวัดความรู้เป็นการวัดความสามารถในการระลึกเรื่องราวข้อเท็จจริง หรือประสบการณ์ต่างๆ หรือเป็นการวัดการระลึกประสบการณ์เดิมที่บุคคลได้รับคำสอน การบอกกล่าว การฝึกฝนของผู้สอน รวมทั้งจากตำราจากสิ่งแวดล้อมต่างๆ ซึ่งการวัดความรู้นั้นเป็นการวัดความสามารถของบุคคลในการระลึกนึกถึงเรื่องราว หรือสิ่งที่เคยเรียนมาแล้ว ซึ่งคำถามที่ใช้ในระดับนี้ คือความจำ

7.ทฤษฎีการตัดสินใจ

ทฤษฎีการตัดสินใจ **(Decision Theory**)เป็นวิธีการเชิงระบบและเชิงวิเคราะห์เพื่อใช้ศึกษาการตัดสินใจ

วิธีการเชิงระบบคือ มีปัจจัย (Input)มีกระบวนการ (Process) และผลลัพท์(Output)

วิธีการเชิงวิเคราะห์คือ การใช้เหตุผล (Logic) พิจารณาตัวแปรทุกตัวที่หาได้หรือข้อมูลที่มีอยู่ พิจารณาทางเลือกที่เป็นไปได้โดยใช้เครื่องมือหรือเทคนิคเชิงปริมาณ 6 ขั้นตอนในทฤษฎีการตัดสินใจ (กระบวนการตัดสินใจ)

1. กำหนดปัญหาให้ชัดเจน
2. จำแนกทางเลือกที่เป็นไปได้
3. ในแต่ละทางเลือกชี้ผลลัพธ์ที่ได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4. แสดงผลได้ - ผลเสีย ในแต่ละส่วนผสมของทางเลือกรวมทั้งผลได้ - ผลเสีย ของผลลัพธ์

5. เลือกเทคนิคการตัดสินใจเชิงคณิตศาสตร์อย่างใดอย่างหนึ่งที่เหมาะสมมาใช้

6. นำเทคนิคมาใช้ และทำการตัดสินใจ

รูปแบบของการตัดสินใจ

แบบที่ 1 การตัดสินใจภายใต้ความแน่นอน

แบบที่ 2 การตัดสินใจภายใต้ความเสี่ยง

แบบที่ 3 การตัดสินใจภายใต้ความไม่แน่นอน

1. การตัดสินใจภายใต้ความแน่นอน

1.1. สภาวการณ์ผู้ตัดสินใจทราบผลที่แน่นอนของทุกๆ ทางเลือก

1.2. ผู้ตัดสินใจจะเลือกทางเลือกที่ให้ผลได้สูงสุด

1.3. ผู้มีสภาวการณ์เดียว อาจมีหลายทางเลือกสามารถตัดสินใจได้โดยวิธีการทางคณิตศาสตร์

2. การตัดสินใจภายใต้ความเสี่ยง

2.1. ผู้ตัดสินใจทราบโอกาสของเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น (ทราบความน่าจะเป็นของการเกิดขึ้นของผลลัพธ์)

2.2. ใช้วิธีการตัดสินใจโดยการหาค่าคาดหวังของผลตอบแทน (Expected Value of the pay off) (ตำราภาษาอังกฤษบางเล่มจะใช้ Expected Monetary Value : EMV)

3. การตัดสินใจภายใต้ความไม่แน่นอน

3.1. ผู้ตัดสินใจไม่ทราบความน่าจะเป็นของผลลัพธ์ต่างๆ

3.2. วิธีการเพื่อใช้ตัดสินใจในกรณีภายใต้ความไม่แน่นอนจะได้กล่าวต่อไป

ติน ปรัชญพฤทธิ์ (2542, หน้า 106) ได้ให้ความหมายของ การตัดสินใจ (Decision Making) ไว้ว่า เป็นการเลือกดำเนินการหรือไม่ดำเนินการ ที่เห็นว่าดีที่สุดหรือเลวที่สุดจากทางเลือกหลายๆ ทาง โดยมีขั้นตอนของการตัดสินใจ ดังนี้

1. การทำความเข้าใจในปัญหาและข้อเท็จจริงต่างๆ

2. การรวบรวมข่าวสารและข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ

3. การวิเคราะห์ข่าวสารและข้อมูลแล้วนำมาพิจารณา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4. การเลือกปฏิบัติที่ดีที่สุดเพียงทางปฏิบัติเดียว

5 การดำเนินการให้เป็นไปตามผลของการตัดสินใจ

6. การติดตามและประเมินผลของการดำเนินการ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2541, หน้า 80) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจเป็นวิธีการที่บุคคลควรประพฤติเพื่อทำให้ผลสูงสุด ซึ่งได้สรุปรูปแบบการตัดสินใจที่เหมาะสม (Optimzingdecision – making Models) ไว้เป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ค้นหาความต้องการในการตัดสินใจ (Ascertain the Need for a Decision)

2. สร้างเกณฑ์ในการตัดสินใจ (Identify the Decision Criteria)

3. แบ่งน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์ (Allocate Weights to the Criteria)

4. พัฒนาทางเลือก (Develop the Alternatives)

5. ประเมินผลทางเลือก (Evaluate the Alternatives)

6. เลือกทางเลือกที่ดีที่สุด (Select the Best Alternatives)

การตัดสินใจมีรูปแบบการตัดสินใจทางเลือก (Althernative Decision – makingmodels) หลายรูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบการตัดสินใจแบบมีเหตุผล (Rationality Model)

2. รูปแบบความพอใจ (Satisficing Model)

3. รูปแบบความชอบหรือความพึงพอใจที่แฝงอยู่ (Implicit Favorit Model)

4. รูปแบบการตัดสินใจแบบทันทีทันใดหรือแบบรู้เอง (Intuitive Model)

รูปแบบการตัดสินใจแบบมีเหตุผล (Rationality Model) รูปแบบการตัดสินใจแบบมีเหตุผลเป็นแนวคิดที่เชื่อว่ามนุษย์จะตัดสินใจได้ภายใต้ขอบเขตการผูกติดกับความมีเหตุผลด้วยการทำให้ง่ายขึ้น โดยการดึงสิ่งที่จำเป็นหรือสำคัญออกจากปัญหาและไม่นำสิ่งที่ซับซ้อนออกมาด้วยแล้วตัดสินใจด้วยความมีเหตุผล

รูปแบบการตัดสินใจที่เหมาะสม (Optimizing Model) คือวิธีการที่ใช้ในการตัดสินใจโดยใช้หลักความมีเหตุผล (Rationality) การเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดโดยใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจ สามารถทำให้การตัดสินใจมีความเป็นจริงสมเหตุสมผล ทั้งนี้ต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจนและมีขั้นตอนการตัดสินใจให้เป็นไปตามเป้าหมายได้สูงสุด 6 ประการ คือ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
SRINAKHARINWIROT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1. การวางเป้าหมายให้ถูกต้อง (Goal Oriented) เพื่อให้ได้การตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมสูงสุด

2. รู้ทางเลือกทั้งหมด (All Options are Known)

3. ทำสิ่งที่ชอบให้ชัดเจน (Preference are Clear)

4. ทำสิ่งที่ชอบให้คงที่ (Preferences are Constant)

5. ต้องทำให้ได้ผลลัพธ์หรือประโยชน์สูงสุด (Final Choice will Maximize the Outcome)

รูปแบบความพอใจ (Satisficing Model) รูปแบบความพอใจเป็นการตัดสินใจที่ผู้ตัดสินใจเลือกผลลัพธ์ที่ดีพอและทำให้เกิดความพึงพอใจเนื่องจากมนุษย์ไม่สามารถที่จะรับรู้และเข้าใจข่าวสารที่ต้องการได้ทั้งหมดเมื่อเผชิญกับปัญหาที่ซับซ้อน ผู้ตัดสินใจจะเลือกทางเลือกที่ดีพอหรือที่ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ด้วยความพอใจ

รูปแบบความชอบหรือความพึงพอใจที่แฝงอยู่ (Implicit Favorit Model)

รูปแบบการตัดสินใจแบบทันทีทันใดหรือแบบรู้เอง (Intuitive Model)

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2541, หน้า 84) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คือกระบวนการตัดสินใจในทันทีทันใดโดยไม่ได้ใช้ความคิดด้านเหตุผลหรือการอ้างอิงในการตัดสินใจแบบทันทีทันใดจะใช้ในสถานะ 8 ประการ ดังนี้

1. เมื่อความไม่แน่นอนมีระดับสูงมาก
2. เมื่อแบบแผนที่มีมาก่อนมีเพียงเล็กน้อย
3. เมื่อการคาดคะเนตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์มีน้อย
4. เมื่อความจริงมีขีดจำกัด
5. เมื่อความจริงเป็นจุดที่ไม่ชัดเจนว่าชี้ไปทางใด
6. เมื่อข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์มีน้อย
7. เมื่อผลลัพธ์ที่เป็นทางเลือกมีเหตุผลดีเพียงผิวเผิน
8. เมื่อมีเวลาจำกัดและมีแรงกดดัน

8. บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย

ข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย อำเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม(องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย. 2552 : 7-15) ตามข้อมูลพื้นฐานได้ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

7.1 สภาพทั่วไป

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย ตั้งอยู่ เลขที่ 212 หมู่ที่ 4 บ้านหนองแคน ตำบลห้วยเตย อำเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม อยู่ห่างจากตัว ประมาณ 9 กิโลเมตร

7.2 เนื้อที่

เนื้อที่โดยประมาณ 20,202 ไร่ หรือประมาณ 20.92 ตารางกิโลเมตร

7.3 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อ ตำบลเหล่า อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ทิศใต้ ติดต่อ ตำบลกุดรัง อำเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม

ทิศตะวันออก ติดต่อ ตำบลบรบือ อำเภอกบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

ทิศตะวันตก ติดต่อ ตำบลหนองเหล็ก อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

7.4 ลักษณะภูมิประเทศ

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย มีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง สลับดอนตอนกลางของภาคอีสาน ดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วมปนทราย ไม่มีภูเขา

7.5 ภูมิอากาศ ลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบมรสุม มี 3 ฤดูคือ

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ ถึงเดือน เมษายน

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ถึงเดือน กันยายน

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือน ตุลาคม ถึงเดือน มกราคม

7.6 อาชีพ ประชาชนประกอบ อาชีพด้านการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ โดยมีอาชีพหลักคือ ทำนาและเลี้ยงสัตว์ และ อาชีพเสริม คือ ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ ทอผ้าไหม

7.7 ประชากร

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย มีประชากรทั้งสิ้น 5,632 คนเป็นชาย 2,821คน เป็นหญิง 2,811 คน มีจำนวน1,330 หลังคาเรือน โดยแยกเป็นรายหมู่บ้านดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและจำนวนครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย

ที่	หมู่บ้าน	จำนวนประชากร			จำนวนครัวเรือน	หมายเหตุ
		ชาย	หญิง	รวม		
1	บ้านโชคชัย	149	148	297	72	
2	บ้านหนองแสง	230	249	479	212	
3	บ้านวังโจด	186	176	362	87	
4	บ้านหนองแคน	139	119	258	64	
5	บ้านหัวนา	134	134	268	65	
6	บ้านสำโรง	167	169	336	77	
7	บ้านวังทอง	153	156	309	74	
8	บ้านโนนจันทร์หอม	157	145	302	75	
9	บ้านโนนงาม	90	92	182	38	
10	บ้านสำโรง	157	173	330	65	
11	บ้านหนองแสง	126	122	248	73	
12	บ้านห้วยเตย	126	116	242	58	
13	บ้านหนองแสง	216	235	451	105	
14	บ้านสำโรง	124	123	241	49	
15	บ้านวังโจด	153	146	299	64	
16	บ้านสำโรง	187	170	558	89	
17	บ้านหัวนา	119	114	233	50	
18	บ้านสำโรง	112	126	238	54	
19	บ้านโนนงาม	99	100	199	50	
	รวม	**2,821**	**2,811**	**5,632**	**1,330**	

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย (2552: 7-15)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 2 จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย
ตำบลห้วยเตย อำเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม วันที่ 6 กันยายน 2552

หน่วยที่	หมู่บ้าน	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง			จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง			คิดเป็นร้อยละ
		ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
1	บ้านโชคชัย	104	107	211	84	100	184	87.62
2	บ้านหนองแสง	157	177	334	111	121	232	70.73
3	บ้านวังโจด	147	133	280	96	97	193	71.22
4	บ้านหนองแคน	104	93	197	82	77	159	83.68
5	บ้านหัวนา	92	107	199	72	86	158	83.16
6	บ้านสำโรง	132	133	265	83	100	102	76.80
7	บ้านวังทอง	120	124	244	97	103	200	84.75
8	บ้านโนนจันทร์	121	100	221	91	97	188	87.44
9	หอม	64	65	129	55	58	113	89.68
10	บ้านโนนงาม	116	134	250	111	82	193	79.75
11	บ้านสำโรง	105	107	212	69	70	148	72.91
12	บ้านหนองแสง	95	96	191	70	84	154	84.15
13	บ้านห้วยเตย	170	174	344	118	122	240	72.51
14	บ้านหนองแสง	97	93	190	68	81	149	82.32
15	บ้านสำโรง	122	105	227	83	83	166	75.80
16	บ้านวังโจด	139	135	274	98	108	206	79.54
17	บ้านสำโรง	85	73	158	63	68	131	84.52
18	บ้านหัวนา	97	100	197	67	82	149	80.98
19	บ้านสำโรง บ้านโนนงาม	72	73	145	69	66	121	84.93
	รวม	**2,139**	**2,129**	**4,268**	**1,577**	**1,702**	**3,279**	**79.61**

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย (2552 : 18)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 3 ผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย ตำบลห้วยเตย อำเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม วันที่ 6 กันยายน 2552

หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	ชื่อ – นามสกุล	รวมคะแนน	หมายเหตุ
1	นายพินิจ ไชยนิคม	88	
2	นายประยุทธ์ พานคง	995	
3	นายวิชิต แสนแก้ว	1,414	
4	นายปรีชา ภูศรี	688	
บัตรเลือกตั้งที่เป็นคะแนน		3,185	
บัตรเสีย		87	
บัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน		7	
รวมทั้งหมด		3,279	

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย (2552 : 19)

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โอพาร ถิ่นบางเตียว (2546) ศึกษาเรื่อง การเมืองท้องถิ่นกับการนำรูปแบบการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงมาใช้ในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาล: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองมาบตาพุดจังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทในเชิงโครงสร้างอำนาจชุมชนที่มีความสัมพันธ์กับการเมืองในเทศบาลเมืองมาบตาพุด ศึกษาการเมืองของการนำรูปแบบการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงมาใช้ในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลเมืองมาบตาพุด และประเมินผลความเหมาะสมของการนำรูปแบบการเลือกตั้งโดยตรงมาใช้ในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลเมืองมาบตาพุด ผลการศึกษาพบว่าโครงสร้างอำนาจชุมชนในอดีตมีความสัมพันธ์แบบระบบเครือญาติเกิดขึ้นเพราะความจำเป็นในการดำรงชีวิตของคนในชุมชน ทำให้คนในชุมชนต้องมาร่วมมือกันในกลุ่มเครือญาติทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการปกครอง ต่อมาเมื่อการขยายตัวของรัฐราชการเข้าสู่ชุมชนทำให้มีการเลือกตั้ง ลักษณะการเลือกตั้งกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านในอดีต ชาวบ้านยังใช้เกณฑ์การพิจารณาเลือกผู้ที่อาวุโส เป็นคนดี มีคุณธรรมเป็นผู้นำ ก่อให้เกิดโครงสร้างอำนาจเชิงซ้อนในชุมชนระหว่างอำนาจรัฐราชการและระบบเครือญาติ หลังสงครามโลกครั้งที่ 2

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงการผลิตของชุมชนจากการผลิตเพื่อยังชีพเปลี่ยนไปเป็นการผลิตเพื่อการขายในระบบเศรษฐกิจเงินตรา การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ได้กัดกร่อนความสัมพันธ์แบบพึ่งพาระหว่างกันของระบบเครือญาติไปสู่การจ้างแรงงาน ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจในชุมชนเริ่มมีบทบาทในการอุปถัมภ์ชาวบ้านและได้รับการยอมรับจากชาวบ้านให้เป็นผู้นำชุมชน เมื่อโครงการพัฒนาของรัฐ (นโยบายเงินผัน) เข้าไปมีอิทธิพลในชุมชนทำให้บทบาทของกำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน เริ่มมีผลประโยชน์จากโครงการพัฒนา การเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ต้องใช้เงินทุนในการหาเสียง เพื่อให้ได้รับเลือกตั้งในการเข้ามาของนิคมอุตสาหกรรมได้ส่งผลกระทบต่อวิถีผลิตของชุมชน จากเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรม ยังผลให้เกิดกลุ่มอำนาจใหม่ที่ได้รับผลประโยชน์จากอุตสาหกรรมในชุมชนคือกลุ่มนายทุน นักธุรกิจในชุมชน เข้ามามีบทบาททางการเมืองแทนกำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน การขึ้นสู่อำนาจของกลุ่มอำนาจใหม่ภายใต้บริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ทำลายเกณฑ์ดั้งเดิมลง แล้วได้สถาปนาระบบธุรกิจการเมืองขึ้นเป็นเงื่อนไขหลักในการขึ้นสู่ตำแหน่งอำนาจทางการเมือง โดยมีการแบ่งเป็นฝักฝ่ายของกลุ่มการเมืองและการอุปถัมภ์ภายในกลุ่มของตน ส่วนการศึกษาการเมืองของรูปแบบการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง พบว่าการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลเมืองมาบตาพุด อยู่ภายใต้ระบบผูกขาดอำนาจปกครองไว้ในกลุ่มอำนาจเดียวโดยอาศัยระบบการฮั้วทางการเมืองตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ระบบฮั้วทางการเมืองเกิดขึ้นเพราะกลุ่มอำนาจขาดแคลนทรัพยากรทางการเมือง เพื่อการสร้างอำนาจต่อรองเรื่องผลประโยชน์ทางการเมืองและการฮั้วทางการเมืองเพื่อการจัดสรรอำนาจทางการบริหารสำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นภายใต้โครงสร้างการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง เพราะการฮั้วทางการเมืองมีข้อจำกัดทำให้กลุ่มอำนาจที่ผูกขาดอำนาจปกครองแตกออกเป็น 2 กลุ่มการศึกษาการประเมินผล พบว่าการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงมีความเหมาะสมที่จะเป็นตัวแบบในการปกครองเทศบาล แม้ว่าจะพบปัญหาการซื้อเสียงขนาดหนักในการเลือกตั้ง แต่ตัวแบบดังกล่าวได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อระบบการเมืองท้องถิ่น มีการนำเสนอนโยบายแทนตัวบุคคล สร้างข้อจำกัดต่อระบบการฮั้วทางการเมือง สร้างเสถียรภาพให้นายกเทศมนตรีในการบริหารแต่การนำตัวแบบการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงไปใช้สมควรที่จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้เหมาะสม ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์จะเป็นการสร้างความรู้ให้กับประชาชนได้ส่งเสริมบทบาทของประชาชนให้มีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ธนกรณ์ ว่องไว (2548) ศึกษาเรื่อง การตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด: ศึกษากรณี เขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรีมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งต่อระบบการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ฉบับที่ 3)พ.ศ. 2546 ผลการศึกษาพบว่า การมีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นคุณสมบัติที่มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และการรู้จักกันเป็นการส่วนตัว เป็นคุณสมบัติที่มีความสำคัญลำดับสุดท้ายของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสำคัญในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด แต่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าการแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นมีผลดี

ทวีศักดิ์ ลิ้มไพศาล (2548) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในระดับดี มีส่วนร่วมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ตรวจสอบรายชื่อ ติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ขณะเดียวกันพบปัญหาจากการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดคือ บัญชีรายชื่อตกหล่น เจ้าหน้าที่รัฐไม่มีการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง จุดเลือกตั้งไม่มีความสะดวกสบาย เป็นต้น

นคร อรุณเจริญรัตน์ (2548) ศึกษาเรื่อง การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2547 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนะของประชาชนต่อการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลโดยตรงของเทศบาลเมืองพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ศึกษาความต้องการของประชาชนต่อการให้บริการต่างๆ ของนายกเทศมนตรี และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประชาชนในการให้บริการของเทศบาลเมืองพระประแดง ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนร้อยละ 91.99 ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกเทศบาล เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 ส่วนใหญ่ร้อยละ 50 เลือกกลุ่มของพรรคการเมืองระดับชาติ เหตุผลในการเลือกสมาชิกสภาเทศบาล คือ ต้องการให้มีความจริงใจแก้ปัญหาท้องถิ่นอย่างแท้จริง ส่วนการเลือกนายกเทศมนตรี ประชาชนต้องการนายกเทศมนตรีสังกัดพรรคการเมืองระดับชาติ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และพบว่าประชาชนเมื่อเลือกนายกเทศมนตรีแล้ว ยังเลือกสมาชิกเทศมนตรีในกลุ่มเดียวกันด้วย ในด้านความต้องการของประชาชนต่อการให้บริการด้านต่างๆของเทศบาลเมืองพระประแดง พบว่า ด้านที่ประชาชนต้องการมากที่สุดคือ เรื่องความสะอาดของตลาดสดในเขตรับผิดชอบของเทศบาล การดูแลคนพิการ การให้บริการด้านการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล การให้บริการสาธารณสุข

ประเสริฐ รักเผ่า (2548) ศึกษาเรื่อง เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น โดยตรง : กรณีศึกษา การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาฐานเศรษฐกิจและการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยตรงของจังหวัดระยอง และเพื่อการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างฐานทางเศรษฐกิจและการเมืองกับกระบวนการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยตรงจังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยตรงตั้งอยู่บนโครงสร้างอำนาจซึ่งมีลักษณะเป็นโครงสร้างอำนาจ 3 ขั้วอำนาจ คือ กลุ่มบ้านค่าย กลุ่มบ้านเพ และกลุ่มบ้านแกลง โดยทั้งสามกลุ่มมีฐานทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน กลุ่มบ้านค่าย มีฐานทางเศรษฐกิจจากการรับเหมาก่อสร้างกลุ่มบ้านเพมีฐานทางเศรษฐกิจจากการประมงและการท่องเที่ยว กลุ่มแกลงมีทุนทางสังคมและเป็นนักการเมืองอาชีพ และมีกลุ่มอิสระเป็นตัวสอดแทรก โดยการสร้างพันธมิตรระหว่างกลุ่มเป็นกลไกทางการเมืองเพื่อเข้าสู่การแข่งขันในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดการก่อรูปของพันธมิตรทางการเมืองภายใต้โครงสร้างอำนาจหลักในจังหวัดระยองมีผลต่อกระบวนการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยตรง การเลือกตั้งมีการต่อสู้แข่งขันกันอย่างเข้มข้นและยืดยื้อถึง 3 ครั้งจากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยเห็นว่าสมควรเสนอแนวทางเพื่อปรับปรุงการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารจังหวัดโดยตรง โดยให้การปรับปรุงรูปแบบการเลือกตั้งที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละจังหวัดที่มีโครงสร้างอำนาจทางเศรษฐกิจการเมืองที่แตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สายประพิศ สายทองกู่ (2548) ศึกษาเรื่อง ทัศนคติของประชาชนต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง: ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตจังหวัดตราด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง และเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง ผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง ส่วนใหญ่มีทัศนคติในระดับดีโดยเห็นด้วยต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงในจังหวัดตราดที่มีเพศ อาชีพ และรายได้แตกต่างกันมีทัศนคติต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดตราดที่มีอายุและระดับการศึกษาแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 48 ปีขึ้นไป มีทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกอบต. โดยตรงสูงกว่าประชาชนที่มีอายุระหว่าง 18-27 ปี และอายุระหว่าง 28-37 ปีส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษามีทัศนคติในเรื่องการเลือกตั้งนายกอบต.โดยตรงสูงกว่าประชาชนที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและระดับอนุปริญญาขึ้นไป และด้านการรับรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงอยู่ในระดับน้อยมาก

ฟองจันทร์ วุฒินันชัย (2548) ศึกษาเรื่อง บทบาทของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยตรงในอำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาบทบาทอัตราส่วน/ระดับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง รวมทั้งปัจจัยและเหตุผลที่มีสัมพันธ์กับการตัดสินใจในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในอำเภอแม่อายผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในอำเภอแม่อายส่วนใหญ่มีบทบาทและพฤติกรรมในการมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในระดับสูง ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์หาเสียงมาฟังการปราศรัย ติดตามการเมืองทางสื่อต่างๆและแจ้งเหตุการณ์การกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งให้เจ้าหน้าที่รัฐรับทราบ เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สุจริต สุระเสียง (2548) ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะอังพึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ประชาชนจะมอบความไว้วางใจให้ทำหน้าที่แทน : กรณีศึกษาตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ประชาชนจะมอบความไว้วางใจให้ทำหน้าที่แทน เพื่อศึกษามีปัจจัยอื่นทั้งที่ชอบและไม่ชอบด้วยบทบัญญัติทางกฎหมายซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะที่แตกต่างกันในเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสภานะภาพสมรส พบว่าคุณลักษณะอังพึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ประชาชนจะมอบความไว้วางใจให้ทำหน้าที่แทน ได้แก่ เป็นผู้ที่ไม่มีประวัติเสียหาย มีความเลื่อมใสศรัทธาต่อระบอบประชาธิปไตย มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นผู้ที่ใฝ่รู้อยู่ตลอดเวลา และได้รับการฝึกฝนการเป็นนักการเมืองที่ครบถ้วน และผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอังพึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ประชาชนจะมอบความไว้วางใจให้ทำหน้าที่แทน มีลักษณะแตกต่างกันเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและหน้าที่การงาน รายได้ และสถานภาพสมรส พบว่าหกสิ่งไม่มีความแตกต่างกันด้านความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะอังพึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ประชาชนจะมอบความไว้วางใจให้ทำหน้าที่แทนมากนัก ยกเว้น ด้านอาชีพจะมีความแตกต่างกันของความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ประชาชนจะมอบความไว้วางใจให้ทำหน้าที่แทน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

ธณัท วงค์แก้ว (2552) ศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชน : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลชนบท อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชน : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลชนบท อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่าประชาชนประสงค์ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในภาพรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนให้ความสำคัญระดับมากเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความคุ้มค่า ด้านนิติธรรม ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความโปร่งใส โดยเน้นไปที่มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่และองค์กรเป็นประเด็นสำคัญที่สุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

8. กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้เหตุผลการตัดสินใจเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย อำเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม ในปี 2552 ผู้วิจัยใช้กรอบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง โดยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดทางการวิจัยของ ธนกรณ์ ว่องไว(2548 :38) ให้สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

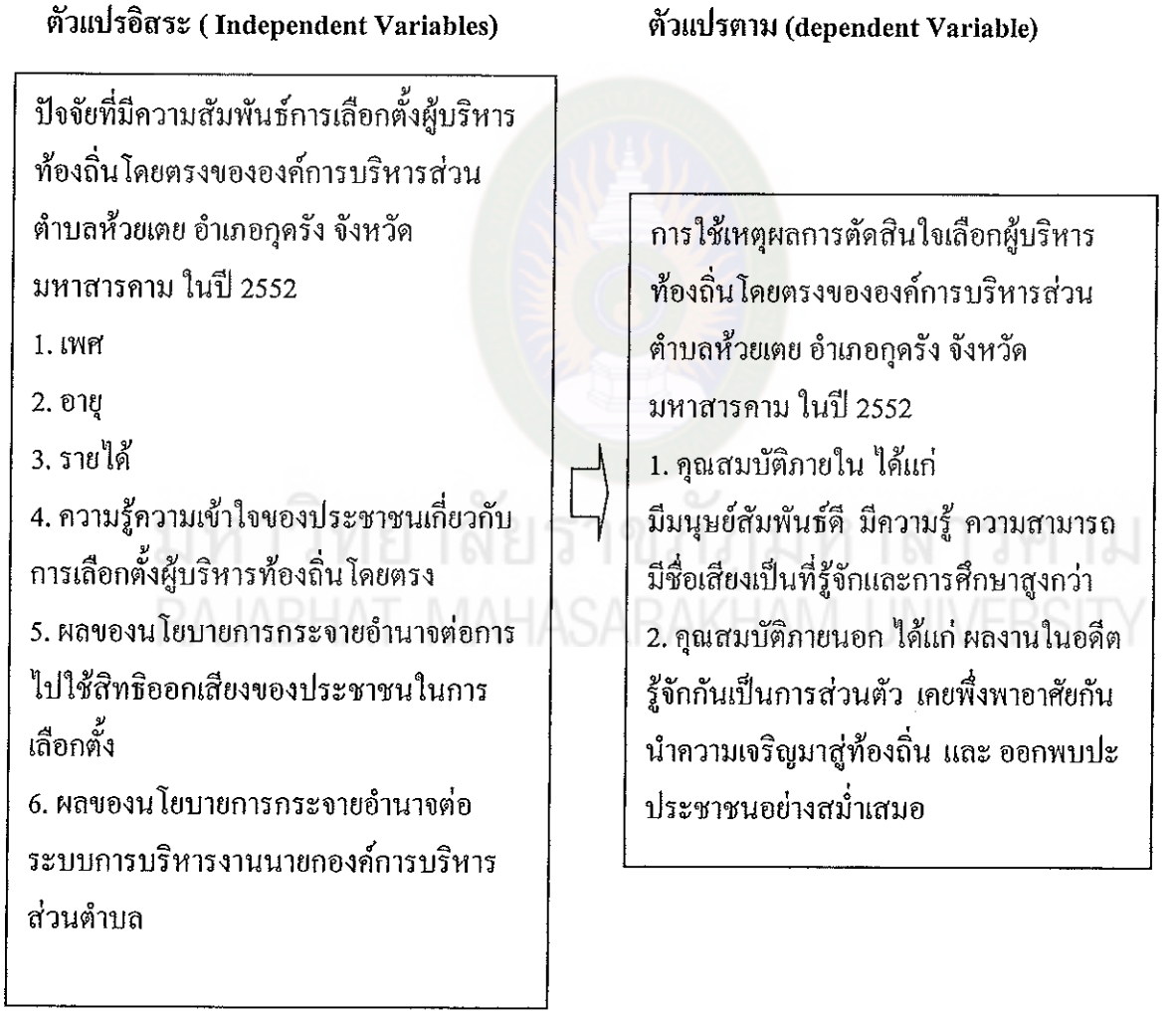

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY